

- §12-miljøgodkendelse til
Bjerregård,
Søndre Landvej 77,
3720 Aakirkeby

Kolofon: Bornholms Regionskommune; april 2012

Udarbejdet af:	Teknik & Miljø
Layout & Tryk:	Teknik & Miljø
Journalnummer:	09.17.18P19-0017
Sagsbehandler:	Helle Thers
Kortbilag:	Kort & Matrikelstyrelsen

Bjerregård

Bjerregård
Søndre Landevej 77
3720 Aakirkeby
Ejendomsnummer: 4000262667
CHR nr. 98870
CVR nr. 14116184
P-nr. 1000682671
Tlfnr: 5697 8080
Mobilnr. 4020 7030
E-mail: post@fj-bornholm.dk

---

§12-miljøgodkendelse til Bjerregård

Godkendelsesdato: 13. april 2012

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	3
Miljøgodkendelse til Bjerregård.....	5
1 Generelle vilkår	5
1.1 Vilkår vedrørende drift og indretning.....	6
1.2 Vilkår vedrørende årsproduktion	6
1.3 Vilkår vedrørende information og ændringer på ejendommen.....	6
2 Vilkår vedrørende produktionsanlægget.....	7
2.1 Staldinventar- og drift	7
2.2 Ventilation	7
2.3 Rengøring af staldanlæg	7
2.4 Ammoniak reducerende teknologi.....	7
2.5 Vilkår vedrørende gyllebeholdere og gyllelagune	8
2.6 Gødningsopbevaring.....	8
2.7 Gyllehåndtering.....	8
2.8 Transport af gylle op til byzone	9
2.9 Spildevand og overfladevand	9
2.10 Uheld og risici	9
2.11 Støjkluder	10
2.12 Skadedyr	10
2.13 Støv.....	10
2.14 Oplag af olie, affald, pesticider og øvrige kemikalier.....	11
Olie.....	11
Affald.....	11
Sprøjtemidler og medicin.....	12
3 Vilkår vedrørende landskabsinteresser.....	12
4 Vilkår vedrørende bedst tilgængelige teknologi/Renere teknologi.....	12
5 Vilkår vedrørende tilsyn, kontrol og egenkontrol	13
6 Miljøgodkendelsens forudsætninger – miljøteknisk beskrivelse.....	14
6.1 Ansøger og ejerforhold.....	14
6.2 Husdyrbruget.....	14
6.3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	14
6.3.1 Landskabelig placering af Bjerregård	14
6.3.2 Bjerregårds placering i forhold til forskellige bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mm.	16
6.4 Ejendommens bygningsanlæg.....	16
6.4.1 Produktionsanlægget	16
6.5 Husdyrbruget.....	20
6.6 Opbevaringskapacitet.....	21
6.6.1 Produktion af husdyrgødning	21
6.6.2 Ejendommens opbevaringsanlæg.....	21
6.7 Bedriftens landbrugsbrugsjord.....	22
7 Beskrivelse af produktionens ressourceforbrug.....	22
7.1 Energi.....	22
7.1.1 El.....	22
7.1.2 Diesel og fyringsolie	22
7.2 Vand	23
7.3 Foder og foderopbevaring.....	23
7.4 Kemikalier og pesticider	23
8 Flexibilitet.....	24
9 Forventede reststoffer og emission fra anlægget.....	24
9.1 Husdyrgødning.....	24
9.2 Ammoniakfordampning	25

9.3 Lugtemission	25
9.3.1 Vedvarende lugtkilder	25
9.3.2 Periodiske lugtkilder	26
9.4 Støvemission.....	26
9.5 Støjkilder	26
9.5.1 Vedvarende støjkilder	26
9.5.2 Periodiske støjkilder	26
9.5.3 Tiltag mod støjkilder	27
9.6 Lys.....	27
9.7 Transport	27
9.7.1 Intern transport.....	27
9.7.2 Ekstern transport.....	27
9.8 Fluor og skadedyr.....	28
9.9 Spildevand.....	29
9.10 Affald.....	29
9.10.1 Olie- og kemikalieaffald	30
9.10.2 Animalsk affald	30
10 Risici	30
11 Egenkontrol og Management	31
12 Husdyrbrugets ophør.....	32
13 Vurdering af produktions miljøpåvirkning.....	32
13.1 Kvælstofpåvirkning	32
13.1.3 Vandløb og søer.....	32
13.2 Ammoniakdeposition til naturarealer	32
13.3 Påvirkning af bilag IV arter og andre dyrearter	34
14 Vurdering af ressourceforbrug og affaldshåndtering.....	36
15 Vurdering af lugt-, støv-, støj-, flue-, transport- og lysgener	36
16 Vurdering af anvendelse af bedste tilgængelige teknik	37
Energibesparende foranstaltninger:.....	37
Vandbesparende foranstaltninger:	37
Management og Godt Landmandskab:.....	38
Foderoplysninger	38
Bedst tilgængelige staldeknologi	38
Opbevaring af gødning:.....	39
Udbringning af husdyrgødning:	39
17 Vurdering af hensynet til de landskabelige værdier.....	42
18 Vurdering af tiltag ved ophør af husdyrbruget	44
19 Vurdering af alternativer til beskrevet produktionsudvidelse.....	44
19.1 Alternative løsninger	44
19.2. 0-alternativ	45
20 Afværgeforanstaltninger	45
20.1 Tekniske foranstaltninger	45
20.2 Håndtering af husdyrgødning	46
21 Samlet konkluderende vurdering	46
22 Generelle forhold.....	46
22.1 Tidligere offentliggørelser.....	46
22.2 Klagevejledning.....	46
Bilag 1 – Bjerregårds placering i forhold til §3-natur og EU-habitatområder	48
Bilag 2 - Anlægstegning	50
Bilag 3 – Oversigt over de forskellige etaper i projektet.....	51

Miljøgodkendelse til Bjerregård

Bornholms Regionskommune giver hermed godkendelse i henhold til Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer samt tilhørende bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug og bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. med senere ændringer.

Soproduktionen på Bjerregård kan bestå af søer med smågrise til 7 kg samt polteproduktion. Smågrisene vil fra ca. 7 kg blive overflyttet til St. Vibegård.

Udvidelsen vil blive gennemført i to trin:

- Trin 1: En udvidelse til 650 årssøer (forventet produktion 20.150 smågrise fra 0 til 7 kg) samt tilhørende polteproduktion svarende til 400 producerede slagtesvin (60 – 107 kg). Produktionen udgør i alt 158,87 DE.
- Trin 2: En udvidelse op til 1150 årssøer (forventet produktion 37.000 smågrise fra 0 til 7 kg). Polteproduktionen består af 800 stk. fra 25 til 60 kg og 650 stk. fra 60 til 107 kg. Produktionen udgør i alt 287,91 DE.

I trin 1 vil den eksisterende farestald blive forlænget med 275 m², der opføres en udleveringsstald til smågrise på 70 m² og den nuværende fortank vil blive flyttet og ændret til en 20 m³ rund fortank.

I trin 2 opføres der en drægtighedsstald på 1420 m² og en farestald på 486 m² samt en gyllelagune på 10.000 m³.

1 Generelle vilkår

Denne godkendelse omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Bjerregård, Søndre Landevej 77, 3720 Aakirkeby. Til ejendommen er tilknyttet husdyrproduktion vedrørende CHR nr. 98870, og ejendommen er desuden knyttet til CVR nr. 14116184 samt P-nr. 1000682671.

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler, love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpene i forhold til denne godkendelse.

Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse. Med ”udnyttet” menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug og der er indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion. Den fulde årsproduktion behøver således ikke være opfyldt 2 år efter meddelelsen af godkendelse.

Bedriften skal underrette tilsynsmyndigheden således:

- Når besætningen er på 287,91 dyreenheder
- Besætningens/produktionens størrelse den 13. april 2014 (2 år efter godkendelsens dato)

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Dato for retsbeskyttelsens udløb 13. april 2020. Vilkårene kan dog til enhver tid ændres efter reglerne i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 40 stk. 2.

I denne godkendelse er der indarbejdet fleksibilitet i forhold til: besætningens vægtgrænseinterval og udvidelsens gennemførelse, således at denne kan gennemføres i 2 etaper. Etape 1 skal udnyttes senest 2 år efter godkendelsen er meddelt og etape 2 skal udnyttes senest 5 år efter godkendelsen er meddelt – se afsnit 8 Flexibilitet.

Virksomhedens miljøgodkendelse skal, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt, at foretage den første revurdering i 2019.

Denne godkendelse skal være kendt af den daglige driftsansvarlige og andet personale med tilknytning til husdyrbruget.

1.1 Vilkår vedrørende drift og indretning

1.1.1 Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den miljøtekniske beskrivelse og med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.

1.1.2 Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikre at stier holdes tørre, samt at staldene og fodringsanlæg holdes rene. Klimatiske forhold fx meget høje temperaturer kan medføre at grise gøder i et større areal af stien.

1.1.3 Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes, således at unødigt spild undgås i videst muligt omfang.

1.1.4 Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.

1.2 Vilkår vedrørende årsproduktion

1.2.1 Svinebruget tillades drevet med et dyrehold på maksimalt 287,91 DE, svarende til 1150 årssøer med smågriseproduktion til 7 kg, 800 polte (25-60 kg) og 650 polte (60-107 kg).

Inden for dette produktionsniveau tillades produktionen gennemført en 2-trins-udvidelse.

- Trin 1: Udvidelse til 650 årssøer (forventet produktion 20.150 smågrise fra 0 til 7 kg) samt tilhørende polteproduktion svarende til 400 producerede slagtesvin (60 – 107 kg). Produktionen udgør i alt 158,87 DE
- Trin 2: Udvidelse op til 1150 årssøer (forventet produktion 37.000 smågrise fra 0 til 7 kg). Polteproduktionen består af 800 stk. fra 25 til 60 kg og 650 stk. fra 60 til 107 kg. Produktionen udgør i alt 287,91 DE.

For begge trin gælder, at vægtintervallet på smågrise og polte kan variere, men variationen sker inden for det ansøgte antal DE. Variation i vægtintervallet og antallet af dyr, kan tillades så længe det maksimale antal dyreenheder (DE) ikke overskrides. Det vil sige det maksimale antal dyreenheder på 287,91 må ikke overskrides.

1.3 Vilkår vedrørende information og ændringer på ejendommen

1.3.1 Ændring i ejerforhold (eller hvem der har ansvar for driften) skal meddeles til kommunen. Drifts-, indretnings- eller bygningsmæssige ændringer, der er relevante i forhold til godkendelsen, skal anmeldes til kommune inden gennemførelsen. Kommunen vurderer om de aktuelle planer for ændringer/udvidelse kan ske indenfor rammerne af denne godkendelse.

- 1.3.2 De vilkår der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.

2 Vilkår vedrørende produktionsanlægget

2.1 Staldinventar- og drift

- 2.1.1 Der skal etableres overbrusningsanlæg ELLER højtryksanlæg, hvor staldluften tilføres forstøvet vand i staldafsnittene, hvor det er et lovkrav.

I stalde til smågrise, avls- og slagtesvin taget i brug efter 1. juli 2000 er det et lovkrav, at der til grise over 20 kg opsættes overbrusning eller andre foranstaltninger, der giver grisene mulighed for køling. (§ 4 i lov nr. 104 af 14. februar 2000 om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin).

2.2 Ventilation

- 2.2.1 Ventilatorer skal renholdes og rengøres inden hver indsætning af nyt hold dyr. Nævnte skal fremgå af egenkontroljournal.

2.3 Rengøring af staldanlæg

- 2.3.1 Der skal opretholdes en god staldhygiejne. Bygninger, anlæg og omgivelser skal renholdes, således at lugtgener begrænses mest muligt for de omkringboende.

2.4 Ammoniak reducerende teknologi

Vilkår som træder i kraft i forbindelse med trin 1

Foder

- 2.4.1 Der skal foreligge dokumentation for, at der ved fodring af slagtesvinene maksimalt anvendes 132 g råprotein/FE_{sv}. Dokumentationen skal dække mindst en sammenhængende periode på 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar det efterfølgende år. Dokumentationen skal være i form af fx effektivitetskontrol.

Ved gennemførelse af trin 2 udgår vilkår 2.4.1

Vilkår som træder i kraft i forbindelse med trin 2

Foder

- 2.4.2 Der skal foreligge dokumentation for, at der ved fodring af slagtesvinene maksimalt anvendes 138 g råprotein/FE_{sv}. Dokumentationen skal dække mindst en sammenhængende periode på 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar det efterfølgende år. Dokumentationen skal være i form af fx effektivitetskontrol.
- 2.4.3 Gyllekanalerne i den nye drægtighedsstald skal forsynes med køleslager, der forbindes til en varmepumpe.

- 2.4.4 Køleeffekten skal være minimum $24,5 \text{ W/m}^2$, idet anlægget skal kunne reducere ammoniakudledningen med minimum 22% ($-0,004 \times (24,5 \text{ W/m}^2)^2 + 24,5 \text{ W/m}^2 = 25\%$ ammoniakeffekt). Beregning i henhold til BAT-blad for gyllekøling.
- 2.4.5 Der skal monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpen. Energimåleren skal være forsynet med automatisk datalogger, der registrerer den månedlige og årlige køleydelse målt i KWh.
- 2.4.6 Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
- 2.4.7 Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning.
- 2.4.8 Enhver form for driftstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftstop, der har en varighed på mere en 4 uger.
- 2.4.9 Registrering fra datalogger, logbogen samt servicereporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

2.5 Vilkår vedrørende gyllebeholdere og gyllelagune

- 2.5.1 I forbindelse med tømning af beholderen kan det være vanskeligt at etablere et nyt flydelag, og der accepteres en periode på 2 uger uden tæt overdækning. Efter omrøring og udbringning i øvrigt accepteres en periode på 7 dage efter seneste omrøring eller konstateret manglende overdækning.
- 2.5.2 Membranen i gyllelagunen skal kunne kontrolleres ved et drænsystem og en inspektionsbrønd, hvor der er monteret mekanisk vandstandsmåler, der ved lækage fra bundmembranen markerer en vandstandsændring. Vandstandsmåleren skal kontrolleres mindste én gang pr. måned, og der skal føres logbog over kontrollen. Denne logbog skal opbevares i 5 år

2.6 Gødningsopbevaring

- 2.6.1 Der skal altid være en opbevaringskapacitet for fast og flydende husdyrgødning på mindst 9 måneder på husdyrbruget.

2.7 Gyllehåndtering

- 2.7.1 Ved håndtering af gylle gennem ikke-faste installationer, der ikke lever op til § 18 i bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrhold og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v., skal dette foretages under konstant opsyn, således at evt. brud straks opdages og pumpningen i så fald afbrydes.
- 2.7.2 Såfremt der ved en eller flere af gyllebeholderne er etableret fast pumpeudstyr, skal elinstallationen indrettes, så at pumpen ikke kan startes utilsigtet.
- 2.7.3 Hvis der er monteret fjernbetjent pumpeudstyr på en eller flere af gyllebeholderne, skal der være monteret en anordning, der sikrer at pumpen slår fra automatisk, når der er pumpet, hvad der svarer til indholdet af en gyllevogn. Der kan alternativt etableres en anordning, som sikrer, at pumpen kun kan startes, når der står en gyllevogn under udløbet – og at der kun kan pumpes en mængde svarende til en gyllevognfuld.

Vilkår vedrørende levering af husdyrgødning til biogasanlæg

2.7.4 Hvis driftsforstyrrelser på Biokraft A/S medfører, at den forudsatte husdyrgødningsmængde ikke kan leveres til biogasanlægget i de forudsatte mængder, skal ejendommens driftsansvarlige skriftligt overfor tilsynsmyndigheden redegøre for, hvorledes det vil blive sikret at såvel opbevaring som bortskaffelse af den overskydende husdyrgødningsmængde sker under overholdelse af reglerne i Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder

2.8 Transport af gylle op til byzone

2.8.1 Transport af gylle må ikke foregå gennem byzone på lørdage samt søn- og helligdage.

2.9 Spildevand og overfladevand

2.9.1 Tagvand kan ledes direkte til vandløb eller sø. Overfladevand fra øvrige befæstede arealer skal passere et veldimensioneret sandfang inden udledning til dræn, vandløb eller sø (kræver særskilt tilladelse).

2.9.2 Spildevand fra rengøring af stalde og lignende skal ledes til samletank eller gyllesystem og anvendes i henhold til reglerne for husdyrgødning i bekendtgørelse for husdyrhold og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. (Bek. nr. 1695 af 19. december 2006).

2.9.3 Vask af maskiner og redskaber uden gødningsrester skal ske på fast vaskeplads. Vaskevandet kan, mod særskilt tilladelse, udledes til dræn, dog skal vandet forinden udløbet gennemgå rensning i et veldimensioneret sandfang og en godkendt olieudskiller.

2.9.4 Al vask af maskiner, redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester og sprøjterester skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder. Udbringning skal ske jf. bekendtgørelse for husdyrhold og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. (Bek. nr. 1695 af 19. december 2006).

2.10 Uheld og risici

2.10.1 Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til: 112 eller Bornholms Politi, tlf.: 114.

2.10.2 Der er udarbejdet en beredskabsplan for Bjerregård som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Denne beredskabsplan skal vedligeholdes så oplysningerne i den altid er opdateret.

2.10.3 Såfremt planen ikke foreligger på tidspunktet, hvor godkendelsen meddeles, skal den indsendes til tilsynsmyndigheden senest én måned efter meddelelse af godkendelsen.

2.11 Støjkilder

2.11.1 Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer:

Mandag-fredag Kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage Kl. 18-22 (1 timer)	Alle dage Kl. 22-7 (½ timer)	Alle dage Kl. 22-7
Lørdag Kl. 7-14 (7 timer)	Lørdag Kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag Kl. 7-18 (8 timer)		Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

2.11.2 Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

2.11.3 Virksomheden skal, for egen regning, dokumentere, at støjvilkårene overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dokumentation for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i ejendommens omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjkilder kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.

Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at vilkår nr. 2.11.1 ikke kan overholdes. Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjberegningsvejledning og foretages i punkter som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

I våde høst år kan behovet for tørring af korn og andre afgrøder være så stort, at det er nødvendigt at lade blæserne køre i døgndrift. Særligt ved køling af korn kan det være nødvendigt at gøre det om natten, da temperaturen om dagen er for høj til, at der kan køles.

2.12 Skadedyr

2.12.1 Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium. Bekæmpelsen skal desuden foretages på tilsynsmyndighedens forlangende.

2.12.2 Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

2.13 Støv

2.13.1 Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

2.14 Oplag af olie, affald, pesticider og øvrige kemikalier

Olie

- 2.14.1 Olietanke skal stå på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag, og som minimum være overdækket med et halvtag.
- 2.14.2 Opbevaring af diesel/fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står overdækket på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
- 2.14.3 Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
- 2.14.4 Olie skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.

Affald

- 2.14.5 Arealerne omkring bygningerne og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald.
- 2.14.6 Affald skal opbevares og bortskaffes efter BOFA I/S's regulativer.
- 2.14.7 Der må ikke foretages afbrænding af affald på ejendommen. Det gælder dog ikke afbrænding af affald, der er tilladt i medfør af BOFA I/S's affaldsregulativ (haveaffald)
- 2.14.8 Virksomhedens medicinaffald, veterinært affald m.v. skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende. Affaldet skal bortskaffes efter BOFA I/S's regulativer.
- 2.14.9 Bekendtgørelse nr. 439 af 11. maj 2007 (Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr) har følgende præcisering af hvordan døde dyr skal opbevares:
  - 2.14.9.1 Dyrene skal indtil afhentning opbevares på et skyggefuldt sted.
  - 2.14.9.2 Dyrene skal placeres på et underlag, så de er hævet i en passende afstand fra jorden.
  - 2.14.9.3 Hvor det er nødvendigt, sikres afhentningspladsen mod ådselædende dyr.
  - 2.14.9.4 Afhentningsstedet skal ligge i en passende afstand fra produktionsbygninger og offentlig vej.
  - 2.14.9.5 Afhentningsstedet skal ligge ved fast tilkørselsvej og være tilgængelig for opsamlingsmateriellet.
  - 2.14.9.6 I tilfælde hvor dyrene er overdækket, skal det ske med en fast overdækning.
  - 2.14.9.7 Selvdøde og aflivede dyr kan opbevares på køl eller frost i lukkede, overdækkede containere. Hvis denne mulighed benyttes, behøver pkt. 2.14.9.1-2.14.3.3 og 2.14.9.5 ovenfor ikke at være opfyldt.
- 2.14.10 Affald bør sorteres i containere opstillet på ejendommen.
- 2.14.11 Olie- og kemikalieaffald skal opbevares i egnet emballage og skal stå på støbt areal. Oplagspladsen skal være under tag.

Sprøjtemidler og medicin

- 2.14.12 Rester af lægemidler og kanyler fra dyrehold betragtes som ”særligt affald” og skal bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler om bortskaffelse af affald. Medicin (lægemidler) må ikke opbevares sammen med levnedsmidler eller foderstoffer.
- 2.14.13 Lægemiddelrester og brugte kanyler skal bortskaffes via autoriserede kanaler som fx kommunale modtageordninger. Ved særlige forholdsregler for bortskaffelse af lægemidler, vil det fremgå af indlægssedlen i pakningen.
- 2.14.14 Påfyldning af vand i forbindelse med brug af sprøjtemidler må ikke ske ved direkte opsugning fra søer, vandløb eller brønde/boringer. Der må ikke være risiko for afløb til dræn eller vandløb.
- 2.14.15 Medicinrester og rester af sprøjtemidler samt emballage skal bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler om bortskaffelse af affald, herunder reglerne om olie- og kemikalieaffald.

3 Vilkår vedrørende landskabsinteresser

Idet gyllelagunen opføres uden tilknytning til det hidtidige bebyggelsesareal gælder følgende vilkår:

- 3.1 Gyllelagunen skal fjernes når den ikke længere er i drift.
- 3.2 Når gyllelagunen fjernes, skal efterbehandlingsplanen følges og efterbehandlingen godkendes af Bornholms Regionskommune.

4 Vilkår vedrørende bedst tilgængelige teknologi/Renere teknologi

- 4.1 Der skal i godkendelsesperioden foretages fornøden forureningsbegrænsning på basis af principper om bedst tilgængelig teknik til nedbringelse af eventuelle gener fra stalde og gødningsopbevaring.
- 4.2 Ved erstatning af råvarer og hjælpestoffer skal virksomheden dokumentere, at erstatningen sker til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpestoffer.
- 4.3 Anlæg der er særligt energiforbrugende, fx ventilationsanlæg og luftrensning skal kontrolleres og vedligeholdes således, at de altid kører energimæssigt optimalt.
- 4.4 Når den eksisterende slagtesvinestald skal renoveres skal bedste anvendelige teknologi implementeres i dette staldafsnit.
- 4.5 **Vedligeholdelse af staldanlæg**
Ved større vedligeholdelsesarbejder på anlægget (staldinventar, ventilationsanlæg eller lignende) skal den valgte løsning leve op til bedste tilgængelige teknik (BAT). Arbejdet skal anmeldes til Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø, der vurderer, om kravet om BAT er opfyldt. Arbejdet må ikke påbegyndes, inden kommunen har givet skriftlig tilladelse til dette.

5 Vilkår vedrørende tilsyn, kontrol og egenkontrol

- 5.1 På tilsynsmyndighedens forlangende skal virksomheden dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår.
- 5.2 Der skal føres journal over dato og aktivitet vedr. udspredning af gylle og sprøjtning i marken. Journalen skal kunne forevises på forlangende af tilsynsmyndigheden.
- 5.3 Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affaldet bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.
- 5.4 Der skal forelægge dokumentation for afsatte mængder separeret gylle og rågylle til Biokraft A/S.
- 5.5 Der skal føres journal over dato og aktivitet vedr. kontrol og vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget.
- 5.6 Ved driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødning, som indebærer fare for forurening, skal forskrifterne i beredskabsplanen følges. Den driftsansvarlige har pligt til at afværge følgerne af uheld bedst muligt.
- 5.7 Dokumentation i form af forpagtnings- og overførelsesaftaler om husdyrgødning (af mindst 1 års varighed) m.v. opbevares i mindst 5 år og forevises kommunen på forlangende.

6 Miljøgodkendelsens forudsætninger – miljøteknisk beskrivelse

6.1 Ansøger og ejerforhold

Bjerregård, Søndre Landevej 77, 3720 Aakirkeby ejes og drives af Flemming Jensen. Bjerregård drives som et traditionelt svinebrug med tilhørende planteavl. Bjerregård er en del af den samlede bedrift ”Bjerregård” som består af ejendommene Bjerregård, Nørregård, St. Vibegård og Bukkegård. Bedriftens udspretningsarealer er godkendt/reguleret i forbindelse med behandling af miljøgodkendelsen til St. Vibegård – se flere detaljer i afsnit 6.7.

6.2 Husdyrbruget

Gårdejer Flemming Jensen ønsker at ændre og udvide produktionen på Bjerregård, Søndre Landevej 77, 3720 Aakirkeby. Produktionen på Bjerregård ønskes udvidet fra 212,48 DE til i alt 287,91 DE.

Produktionen på Bjerregård består i dag af 540 årssøer samt en smågriseproduktion på 16.740 producerede smågrise fra 7 til 30 kg. Endvidere er der en polteproduktion på 375 stk. fra 30 til 50 kg og 325 stk. fra 50 til 104 kg. Produktionen ønskes nu omlagt, så der fremover kun vil være søer med smågrise til 7 kg samt polteproduktion på Bjerregård. Smågrisene vil fra ca. 7 kg blive overflyttet til St. Vibegård.

Der ansøges om en 2-trins-udvidelse.

- Trin 1: En udvidelse til 650 årssøer (forventet produktion 20.150 smågrise fra 0 til 7 kg) samt tilhørende polteproduktion svarende til 400 producerede slagtesvin (60 – 107 kg). Produktionen udgør i alt 158,87 DE.
- Trin 2: En udvidelse op til 1150 årssøer (forventet produktion 37.000 smågrise fra 0 til 7 kg). Polteproduktionen består af 800 stk. fra 25 til 60 kg og 650 stk. fra 60 til 107 kg. Produktionen udgør i alt 287,91 DE.

For begge trin gælder, at vægtintervallet på smågrise og polte kan variere, men variationen sker inden for det ansøgte antal DE

6.3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

Bjerregård er placeret i landzone lokaliseret ca. 1,5 km sydøst for Pedersker som angivet i Kommuneplan 2009. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Sandvejen 2, som er beliggende ca. 490 m sydvest for ejendommens lugtkildecntrum. Nærmeste samlet bebyggelse i nærheden af Bjerregård er Pedersker, som en samlet bebyggelse, som er lokaliseret cirka 1200 m nordvest for Bjerregård. Nærmeste Byzone er den nordligesdel af Pedersker som er lokaliseret ca. 1500 meter fra Bjerregård. Nærmeste område i landzone udlagt med lokalplan er området ved golfbanen ved Dammegård nord for Dueodde.

Alle generelle afstandskrav i henhold til Bekendtgørelse 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. er opfyldt.

6.3.1 Landskabelig placering af Bjerregård

Bjerregård er beliggende i landzone i åbent landskab cirka 1,5 km sydøst for Pedersker. Landskabsrummet omkring Bjerregård er meget sammensat med dyrkede marker, levende hegn, engarealer og skovarealer som følger Øle å som slynger sig fra nord mod syd på vestsiden af Bjerregård.

Nøglekaraktererne for landskabsfladerne i lokalområdet består af dyrkede marker og nogle spredte gårde, som ligger som selvstændige enklaver i de åbne marker. Få beboelser uden landbrugspligt er ligeledes beliggende alene i landskabet. Det vekslende landskab gør området komplekst og giver mange fine visuelle oplevelsesmuligheder.

Landskabsrummet omkring Bjerregård omslutter og ”opsluger” hovedparten af ejendommen. Bjerregård ligger i en dalsænkning i landskabet omgivet af skov og levende hegn. Terrænet øst for ejendommen stiger og marken på denne øst skråning afgrænses naturligt af skov. De eksisterende bygninger på Bjerregård er gravet ned i terrænet og ejendommen syner derfor ikke dominerende i landskabet.

Stuehusets gavle vender øst/vest, og haven omgiver dets sydside. Øst for den oprindelige ejendom ligger de nuværende produktionsbygning og nord for disse er ejendommens gylletanke placeret.

Ejendommen er synlig fra Søndre Landevej, men idet skovstrækningen mod vest omgiver ejendommen og terrænet stiger mod øst er ejendommen næsten passeret, før man har opdaget den. Bjerregård knytter sig skovbevoksningen vest for ejendommen, som pakker den vest- og nordlige del af ejendommen ind og danner en ”ryg” for ejendommen.

Billede: Bjerregård set fra Sandvejen – sydsiden af gården.

Når ejendommen passerer i retning øst mod vest ses der henover ejendommen på grund af, at den ligger i dalsænkningen og driftbygningerne er gravet ned i terrænet. Den eksisterende svinestald er opført i gule mursten, og materialevalget til den nye stald er valgt, således at bygningerne vil falde naturligt sammen med hinanden.

Ejendommen er således synlig i landskabet, men udgør ikke et dominerende element – og de nye staldbygninger vurderes heller ikke at blive dominerende i landskabet, idet de dele placeres i forlængelse i forlængelse af den eksisterende farestald og placeres på østsiden af de nuværende staldbygninger.

Desuden vil nybyggeriet blive gravet ned i terrænet, således at de bliver i niveau med de nuværende produktionsbygninger.

Endvidere er nybyggeriet placeret i tilknytning til den eksisterende bygningsmasse på ejendommen, og derfor vil de nye bygninger opleves som en naturlig del af ejendommen.

Billede: Bjerregård set fra Søndre Landevej – fra østsiden.

Den ønskede gyllelagune skal rumme 10.000 m³ gylle, og dimensionerne vil være ca. 80 x 60 m. Gyllelagunen ønskes placeret i nærheden af bygningerne på Bjerregård, således at gyllen kan pumpes i en gylleledning direkte fra stalde til lagune. Samtidig ønskes en placering med gode adgangs- og tilkørselsforhold i forhold til Søndre Landevej. Der vil i forbindelse med udvidelsen på Bjerregård blive bygget flere nye stalde øst for de eksisterende bygninger. Hermed er der på grund af Bjerregård placering ift. terræn, skov og Øle Å ikke mere ledig plads omkring ejendommen til at bygge på. Den

nye gyllelagune placeres derfor på den modsatte side af vejen i en tidligere skifergrav. Ved placering af gyllelagunen i området med skifergrav, vil lagunen falde naturligt ind i landskabet og være meget lidt synlig, idet man her vil kunne udnytte at placere den ind i terrænet, hvor der er et ”hul” i forvejen. Den vil endvidere blive skjult af de omkransende bevoksninger på tre sider. På denne placering kan anvendes den tilkørselsvej til Søndre Landevej, som er her i forvejen.

6.3.2 Bjerregårds placering i forhold til forskellige bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mm.

Naturbeskyttelsesloven indeholder en generel beskyttelse af en række markante landskabselementer. Loven indeholder desuden forbud mod at ændre tilstanden inden for de beskyttede naturtyper (§ 3 områder), herunder bebyggelse af arealerne.

Museumsloven indeholder et forbud mod ændring af sten- og jorddiger samt selve fortidsmindet.

- Kirkebyggelinie: Nærmeste kirkebyggelinie er beliggende omkring Pouls Kirke ca. 1500 m fra Bjerregård.
- Skovbyggelinie: Hele Bjerregård ligger inden for en skovbyggelinie. Her må dog godt opføres bygninger til brug for landbrugsvirksomhed, hvorfor det ikke giver problemer.
- Fortidsmindebeskyttelseslinie: Nærmeste fortidsmindebeskyttelseslinie er beliggende ca. 200 m syd for Bjerregård.
- Strandbeskyttelseslinie: Bjerregård er beliggende uden for strandbeskyttelseslinien.
- Sø – og åbyggelinie: Der er ingen søer og åer med henholdsvis sø- og åbeskyttelseslinier omkring i nærheden af Bjerregård.
- Beskyttede naturområder (§3-områder): Øleå, som løber ca. 20 vest for maskinlængen, er udpeget som et beskyttet vandløb. I forbindelse med Øleå ca. 80 m sydvest for Bjerregård er der en lille beskyttet sø. Ca. 470 m syd for Bjerregård er endnu en beskyttet sø/vandhul og inden for en afstand op til 1000 m fra Bjerregård er der endnu tre små beskyttede søer/vandhuller. Ca. 600 m nordvest for Bjerregård ligger langs Øleå en beskyttet eng og ca. 800 m sydøst for Bjerregård ligger en anden beskyttet eng. Ca. 650 m nord for Bjerregård ligger et beskyttet overdrev. Der er herudover ingen beskyttede naturområder tættere end 1000 m på Bjerregård.
- Interesseområde (naturbeskyttelse, ferie, fritid): Skovarealerne omkring Bjerregård er udpeget som særligt naturområde.
- Beskyttede jord- og stendiger: Der er ingen beskyttede sten- eller jorddiger i nærheden af Bjerregård.
- Fredede områder: Der er ingen fredede områder i nærheden af Bjerregård.
- Kulturmiljøområde: Bjerregård er beliggende i et kulturmiljøområde kaldet ”Ringborgen”.
- Habitatområde: Nærmeste habitatområde, Dueodde, er beliggende ca. 2150 m syd for Bjerregård.
- Afstand til arealer omfattet af bufferzoner: Nærmeste naturområde omgivet af bufferzone er beliggende ca. 2300 m syd for Bjerregård.

6.4. Ejendommens bygningsanlæg

Ejendommen består af en oprindelig ejendom med et stuehus opført i cirka 1915. Dette er opført i mursten som er filset og malet gråt med hvide udsmykninger, samt med eternittag. Nærmere beskrivelse af de forskellige nuværende produktionsbygninger fremgår af de efterfølgende afsnit. Anlægstegningen kan ses på bilag2.

6.4.1 Produktionsanlægget

Ejendommens produktionsanlæg er beskrevet herunder – placering af eksisterende og nye bygninger, gyllebeholdere mv. er vist på anlægstegningen – bilag 2.

Bygning B, Maskinlænge

Maskinlængen er beklædt med gule metalplader og med gråt eternittag. Bygningen er fra 1989, bygningen anvendes til opbevaring af maskiner. Bygningens mål er 13 x 24 m og er 4 m høj. Taghældning: 25 grader.

Bygning C, Carport

Bygningen er opført i gule mursten og med gråt eternittag. Bygningen er fra 1988, bygningen anvendes til biler og kemikalie/malerum. Bygningens mål er 6 x 12 m og er 2,5 m høj. Taghældning: 25 grader.

Bygning D, Værksted/Lager

Bygningen er opført i mursten og med gråt metaltag. Bygningen er fra ca. 1925 og renoveret i 1988, bygningen anvendes til værksted og lager. Bygningens mål er 11 x 19 m og er 4,5 m høj. Taghældning: 30 grader.

Bygning E, Karantæne stald

Bygningen er opført i mursten og med gråt eternittag. Bygningen er fra ca. 1920, bygningen anvendes til karentænestald. Bygningens mål er 5 x 8 m og er 2 m høj. Taghældning: 45 grader.

Bygning F, Foderlade

Bygningen er beklædt med gule metalplader og med gråt eternittag. Bygningen er fra 1979 og tilbygget 1987 og igen 1991, bygningen anvendes til opbevaring af foder og foder fremstilling. Bygningens mål er 13 x 39 m og er 4 m høj. Taghældning: 25 grader.

Bygning G, Drægtighedsstald

Bygningen er opført i gule mursten og med gråt eternittag.

Bygningen er fra 1975, bygningen anvendes til drægtighedsstald. Bygningens mål er 15 x 44 m og er 2,5 m høj. Taghældning er 25 grader.

Stalden bliver i dag ventileret med ligetryksanlæg. I det ansøgte vil det blive udskiftet til frekvensstyrede motorer. Der vil være 2 stk 80 cm udsugninger og 3 stk 80 cm indblæsninger placeret i tagryg uden hætter med en afkasthøjde på 8 m, uden fugtstyring.

Bygning H, Mandskabsrum

Bygningen er en del af Bygning G, bygningen er opført i gule mursten og med gråt eternittag.

Bygningen er fra 1975, bygningen anvendes til service til mandskabet. Bygningens mål er 15 x 5 m og er 2,5 m høj. Taghældning er 25 grader.

Bygning I, Drægtighedstald/Løbestald

Bygningen er opført i gule mursten og med gråt eternittag.

Bygningen er fra 1983, bygningen anvendes til drægtighedsstald og løbestald. Bygningens mål er 7 x 44 m og er 2,5 m høj. Taghældning er 25 grader.

Stalden bliver i dag og i det ansøgte ventileret med ligetryksanlæg, dette med 2 stk 60 cm udsugninger og 3 stk 60 cm indblæsninger, med en afkasthøjde på 6,5 m placeret i ryggen, med hætte over ind- og udsugning. Der er ingen fugtstyring.

Bygning J, Klimastalde

Bygningen er opført i gule mursten og med gråt eternittag. Bygningen er fra 1978, bygningen anvendes i nudrift til klimastald og i ansøgt drift til polte. Bygningens mål er 15 x 15 m og er 2,5 m høj.

Taghældning er 25 grader.

Stalden bliver i dag og i det ansøgte ventileret med ligetryksanlæg, der i alt 3 sektioner med hver en udsugning 60 cm og en 60 cm indblæsning. Afkasthøjde for udsugning er 8 m. Der er kurvestyring og fugtstyring.

Bygning K, Poltestald

Bygningen er opført i gule mursten og med gråt eternittag. Bygningen er fra 1981, bygningen anvendes til polte- og gyltestaldstald. Bygningens mål er 15 x 29 m og er 2,5 høj. Taghældning er 25 grader. Stalden bliver i dag og i det ansøgt ventileret med ligetryksanlæg, dette med 7 stk 60 cm udsugninger og 7 stk. 60 cm indblæsninger, med en afkasthøjde på 8 m. Der er hætte på ind- og udblæsningerne. Udsugninger er placeret i tagryggen.

Bygning L Farestald

Bygningen er opført i gule mursten og med gråt eternittag. Bygningen er fra 1988, bygningen anvendes til farestald. Bygningens mål er 12 x 56 m og er 2,5 m høj. Taghældning er 25 grader. Stalden vil i det ansøgte blive ventileret med et undertryksanlæg, luften ledes ind på loftrummet over stalden og med loftventiler ind i stalden der vil være 8 stk. 80 cm i etape 1 og etape 2: 4 stk 80 cm frekvensstyrede udsugningsventiler med et afkast på 6 m. Der er ingen fugtstyring. Det vil være gældende for alle afkast, at de vil være placeret midt på taget mellem tagryg og tagrende, samt fordelt ligeligt på hver side af bygningerne.

Bygning M, Mellemgang

Bygningen er opført i gule mursten og med sort paptag. Bygningen er fra 1988, bygningen anvendes som mellemgang. Bygningens mål er 2 x 7 m og er 2,5 høj. Taghældning er 10 grader.

Bygning N, Fortank

Fortank er af beton, og har følgende mål 2,5 x 2,5 m og er 4 m dyb. Taghældning er 10 grader.

Silo O, Gastætsilo

Gastætsilo opført i galvaniseret metal og beton bund. Siloen er fra 1997 og udbygget i 2002, siloen anvendes til kornopbevaring. Siloen er 10 m i diameter og er ca. 18 m høj.

Silo P, Gastætsilo

Gastætsilo opført i galvaniseret metal og beton bund. Siloen er fra 2002, siloen anvendes til kornopbevaring. Siloen er 10 m i diameter og er ca 18 m høj.

Brovægt Q

Opført i stål og beton. Brovægten er opført i 2000. Brovægten anvendes til vejning af foder og grise. Brovægtens mål er 2,5 x 12 m.

Gyllebeholder R

Beholder er opført i betonelementer fra år 1983 og er 2000 m³. Beholderen er 24 m i diameter og er 4 m høj, heraf er ca. 2 m over terræn. Beholderen er senest godkendt i 2009.

Gyllebeholder S

Beholder er opført i betonelementer fra år 1992 og er 2050 m³. Beholderen er 24 m i diameter og er 4 m høj, heraf er ca. 2 m over terræn. Beholderen er senest godkendt i 2002.

Gyllebeholder T

Beholder er opført i betonelementer med betonlåg fra år 2004 og er 530 m³. Beholderen er 12 m i diameter og er 5 m høj, heraf er ca. 3 m over terræn.

Vaskeplads U

Betonplads (14 x 14 m) er etableret med sandfang og pumpebrønd, er etableret 2005.

Ny farestald Y

Forlængelsen af den eksisterende farestald er 12 x 24,5 m. Bygningen opføres i samme type materialer som den eksisterende farestald, dvs. gule mursten og gråt eternittag. Taghældning er 25 grader. Stalden vil blive ventileret med et undertryksanlæg, luften ledes ind på loftrummet over stalden og med loftventiler ind i stalden der vil være 8 stk. 80 cm i etape 1 og etape 2: 4 stk 80 cm frekvensstyrede udsugningsventiler med et afkast på 6 m. Der er ingen fugtstyring. Det vil være gældende for alle afkast, at de vil være placeret midt på taget mellem tagryg og tagrende, samt fordelt ligeligt på hver side af bygningerne.

Ny drægtighedsstald Z

Ny bygning opføres i målene 43 x 33 m. Bygningen opføres med gule mursten i gavlene i 2.6 m højde og derefter grå metalplader. Siderne af bygningen vil være i grå beton eller gule mursten, her vil prisen på byggeriet være afgørende. Taget vil være grå eternit. Taghældning er 25 grader. Stalden vil blive ventileret som et undertryksanlæg, dette med 3 stk. 80 cm afkast, som er placeret i tagryg, med en afkasthøjde på 8 m. 6 stk. 80 cm indblæsning uden motorer, disse er placeret midt på taghældningen, dvs. midt mellem tagryg og tagrende. Der er ikke kurvestyring og fugtstyring.

Ny farestald Y2

Ny bygning opføres i målene 43 x 12 m. Bygningen opføres i gule mursten og gråt eternittag. Taghældning er 25 grader. Mellem stald L og Y2 og Z etableres to forbindelsesgang på hhv. 4x7 m og 2x7 m.

Stalden vil blive ventileret med et undertryksanlæg, luften ledes ind på loftrummet over stalden og med loftventiler ind i stalden der vil være 8 stk. 80 cm i etape 1 og etape 2: 4 stk 80 cm frekvensstyrede udsugningsventiler med et afkast på 6 m. Der er ingen fugtstyring. Det vil være gældende for alle afkast, at de vil være placeret midt på taget mellem tagryg og tagrende, samt fordelt ligeligt på hver side af bygningerne.

Ny gyllelagune

Den nye gyllelagune får en dimension på ca. 80 x 60 m, en dybde på 4 m og en kapacitet på 10.000 m³. Gylle vil blive ledt fra buffertank T via en gylleledning nord om stald z og under Søndre Landevej til den nye gyllelagune.

En gyllelagune er en opbevaringsform for gylle, som består af en bundmembran og en topmembran, som er svejset sammen, og herunder en sikkerhedsmembran. Gyllen opbevares i et udgravet hul i jorden, mellem membranerne. Den udgravede jord oplægges omkring lagunen som dige/vold. Opbevaringsmetoden er godkendt af Miljøstyrelsen og har været tilladt siden 2001. Der er udarbejdet et byggeblad, som foreskriver, hvordan gyllelagunen skal etableres.

Fordelen er at lagunen ikke er synlig i landskabet på samme måde som en traditionel gyllebeholder. Gyllelagunen er i sig selv en lukket opbevaringsform, hvilket har de fordele, at der ikke sker nogen ammoniakfordampning fra gyllen i beholderen, og at der ikke kommer regnvand i gyllen, hvilket giver en mindre mængde gylle til udbringning på markene. Skulle de samme fordele opnås med en traditionel gyllebeholder, skulle denne i så fald overdækkes med en teltoverdækning, hvilket ville være væsentligt mere synligt i landskabet.

Flemming Jensen har i flere år separeret al gylle på bedriften med et mobilt separationsanlæg. Herved separeres gyllen i en tørstoffraktion og en væskefraktion, hvorefter tørstoffractionen leveres til biogasanlægget Biokraft. Den gylle, som opbevares og udbringes på ejendommen, er således kun gyllens væskefraktion. Separering er en miljøvenlig måde at håndtere gyllen på. Væskefraktionen indeholder typisk kun 75% af rågyllens kvælstof og mindre end 30% af gyllens fosfor, og

næringsstofferne i væskefraktionen findes på en mere plantetilgængelig form end i rågylle. Endvidere trænger væskefraktionen hurtigere og lettere ned i jorden sammenlignet med rågylle, idet den er tyndere. Disse forhold betyder, at der opnås en bedre udnyttelse af næringsstofferne og miljømæssige fordele i form af mindre udvaskning, mindre ammoniakfordampning og færre lugtgener sammenlignet med traditionel rågylle.

Væskefraktionen er særlig egnet til at blive opbevaret i gyllelagune frem for en traditionel gylletank, fordi gylle ikke selv danner flydelag, når tørstofindholdet er separeret fra. Med mindre gylle opbevares i en lukket beholder, skal der derfor aktivt etableres og vedligeholdes et flydelag på gylle. Det er derfor en stor fordel at opbevare den i en lukket beholder. Endvidere er der ikke, som for rågylle, behov for at omrøre gylle, inden den pumpes ud af beholderen. Desuden vil én stor gyllelagune ofte være billigere end 2-3 traditionelle gylletanke med teltoverdækning. Disse forhold gør, at en gyllelagune i dette tilfælde både praktisk, miljømæssigt, landskabeligt og økonomisk vil være den absolut mest fordelagtige løsning.

Der er høje sikkerhedsforanstaltninger forbundet med anlæggelsen og brugen af gyllelagunen. Nederst er placeret en sikkerhedsmembran, hvorpå der placeres kontrolbrønd i et sikkerhedslag med sand. Der etableres en kontrolbrønd, som ved lækage fra bundmembranen markerer en vandstandsændring i brønden. På denne måde kan eventuelle udslip fra gyllelagunen opdages og stoppes tidligt og uden, at der sker nedsivning af gylle. Der er krav om, at vandstandsmåleren skal kontrolleres af brugeren mindst en gang pr. måned, og der skal udarbejdes logbog. Risikoen for udslip fra systemet er derfor meget lille. Endvidere er gyllelagunen omkranset af en vold, som vil tilbageholde et eventuelt gylleudslip. Hermed er en gyllelagune på flere måder mere sikker end en traditionel gyllebeholder, hvor der ikke er nogen foranstaltninger til at opfange gylle eller hindre nedsivning ved et eventuelt udslip.

6.5 Husdyrbruget

Bjerregård er på nuværende tidspunkt godkendt til en besætning på 540 årssøer samt en smågriseproduktion på 16.740 producerede smågrise fra 7 til 30 kg. Endvidere er der en polteproduktion på 375 stk. fra 30 til 50 kg og 325 stk. fra 50 til 104 kg, hvilket svarer til en besætning på 212,48 dyreenheder. I forhold til beregninger og vurderinger af udvidelsen på Bjerregård er der således taget udgangspunkt i denne besætning som nudrift. Fordelingen af antal af dyr og dyreenheder på dyrekategori før og efter udvidelsen på Bjerregård fremgår af tabel 2.

Tabel 2: Ejendommens husdyrproduktion før og efter udvidelse

Dyrekategori	Før udvidelse		Efter udvidelse	
	Antal	DE	Antal	DE
Årssøer	540	125,59	1150	267,45
Smågrise	16.740	77,94	0	0
Polte	700	8,95	2100	20,46

Fordelingen af dyrene på staldsystemet efter udvidelsen på Bjerregård fremgår af tabel 3.

Tabel 3: Fordelingen af dyr på staldsystem efter udvidelse på Bjerregård

Dyrekategori	Staldtype	Antal
Polte (60-90 kg)	Delvis spaltegulv 25-49% fast gulv	650
Polte (90-107 kg)	Delvis spaltegulv 25-49% fast gulv	650
Polte (25-60 kg)	Delvis spaltegulv 25-49% fast gulv	800
Årssøer	Farestald, kassestier, delvis spaltegulv	1150*
Årssøer	Løbe- drægtighedsstald, løsgående, delvis spaltegulv	926
Årssøer	Løbe- og drægtighedsstaldm individuel opstaldning, delvis spaltegulv	224

*) Alle søer placeres under færing i dette stald afsnit, derfor er det samlede antal årssøer angivet her.

6.6 Opbevaringskapacitet

Opbevaringskapaciteten af husdyrgødning skal være tilstrækkelig i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen.

6.6.1 Produktion af husdyrgødning

Bjerregård er en af ejendommene under bedriften ”Bjerregård”. Bedriften består af 5 ejendomme, hvoraf der er husdyrproduktion på de fire ejendomme. Husdyrgødningen fra bedriftens dyr vil være i form af gylle. Produktionen af gylle fra den samlede bedrift er beregnet i markstyringsprogrammet Bedriftsløsningen. Tabel 4 angiver den producerede mængde husdyrgødning før og efter gennemførelse af de forskellige etaper af udvidelsen på den samlede bedrift ejet af Flemming Jensen.

Tabel 4: Produktion af husdyrgødning (gylle) før og efter udvidelse

Etape	Ejendom	Før	Efter	Total m³
Etape 1	Bjerregård	5400 m ³	4278 m ³	15.366 m ³
	St. Vibegård	1900 m ³	2061 m ³	
	Nørregård	7110 m ³	7358 m ³	
	Bukkegård	1670 m ³	1669 m ³	
Etape 2a	Bjerregård		4278 m ³	16.962 m ³
	St. Vibegård		3657 m ³	
	Nørregård		7358 m ³	
	Bukkegård		1669 m ³	
Etape 2b	Bjerregård		7699 m ³	20.725 m ³
	St. Vibegård		3999 m ³	
	Nørregård		7358 m ³	
	Bukkegård		1669 m ³	
Alternativ etape 2b	Bjerregård		7699 m ³	20.520 m ³
	St. Vibegård		3794 m ³	
	Nørregård		7358 m ³	
	Bukkegård		1669 m ³	

6.6.2 Ejendommens opbevaringsanlæg

I tabel 5 er angivet hvor meget opbevaringskapacitet, der er på bedriften Bjerregård.

Tabel 5: Opbevaringsanlæg til husdyrgødning

	Beholderkapacitet
Nørregård	Beholder 2500 m ³ Buffertank 530 m ³ (overdækket)
Bjerregård	Beholder 2000 m ³ Beholder 2050 m ³ Buffertank 530 m ³ (overdækket) Ny gyllelagune 10.000 m ³
St. Vibegård	Beholder 1100 m ³
Bukkegård	Beholder 2000 m ³
Billegravsgård	Beholder 700 m ³ Beholder 500 m ³
I alt	21.910 m³

Der er på bedriften eksisterende gyllebeholdere på Nørregård, Bjerregård, St. Vibegård, Bukkegård og Billegravsgård. I tillæg til disse etableres der en ny gyllelagune. Lagunen ønskes placeret ved Bjerregård

med en størrelse på 10.000 m³. Opbevaringskapaciteten på bedriften er beregnet til i alt 21.880 m³. Ved fuld produktion i etape 2b produceres i alt 20.725 m³ gylle. Dette kræver en opbevaringskapacitet på i alt 15.543,75 m³. Der er således fuldt tilstrækkelig opbevaringskapacitet på bedriften

Gyllen vil blive flyttet rundt mellem ejendommene alt efter, hvor der er kapacitet. Gyllen produceret på Bukkegård opbevares på Bukkegård. Gylle fra Nørregård opbevares dels på Nørregård og dels på Bukkegård. Er der ikke plads til det hele på Bukkegård, vil resten blive opbevaret i den nye gyllelagune på Bjerregård.

Gylle produceret på Bjerregård vil alt sammen blive opbevaret i den nye gyllelagune (samt i buffertanken). Gylle fra St. Vibegård vil også blive transporteret til Bjerregård og opbevaret i gyllelagunen her.

6.7 Bedriftens landbrugsbrugsjord

Bedriftens landbrugsjord består af ejede og forpagtede arealer. Arealer skal godkendes/reguleres i forbindelse med udarbejdelsen af den første miljøgodkendelse, der meddeles til en af bedriftens ejendomme. Arealerne til bedriften "Bjerregård" er godkendt i forbindelse med meddelelsen den 7. december 2011 af §11-miljøgodkendelsen til St. Vibegård, Poulskervej 22, 3730 Nexø. I forbindelse med miljøgodkendelsen til St. Vibegård er der indregnet gylle fra alle ejendomme med husdyrproduktion under bedriften "Bjerregård" jf. oplysningerne i tabel 4.

7 Beskrivelse af produktionens ressourceforbrug

7.1 Energi

Der anvendes energi til, belysning, ventilation, pumpning af gylle og markdrift.

7.1.1 El

Ved den nuværende produktion er det årlige elforbrug (ifølge regnskabet) på 280.000 kWh. Ud fra dette beregnes det årlige elforbrug i etape 1 til ca. 300.000 kWh, og i etape 2 til ca. 400.000 kWh. . Det skal oplyses, at der på Bjerregård produceres fuldfoder til både Bukkegård og St. Vibegård, samt at der produceres en delblanding til Nørregård, hvorfor strømforbruget er relativt højere her. I etape 2 etableres der gyllekøling i drægtighedsstalden, hvilket øger strømforbruget.

Energibesparende foranstaltninger

På Bjerregård forbruges el primært til ventilation og foderfremstilling og belysning. Der udover anvendes el til formaling af korn samt pumpning af gylle og gylleseparation. I ansøgt drift vil der være behov for foderfremstilling til de øvrige slagtesvineejendomme samt til gyllekølingsanlægget i den nye drægtighedsstald. Energiforbruget vil stige i takt med, at der produceres flere dyreenheder, men vil dog falde i takt med den løbende renovering af ventilation og belysning til mere energibesparende elinstallationer.

Lyset i staldene er styret manuel betjening således at dyrenes behov er tilfredsstillet.

Udendørsbelysningen styres af bevægelsessensorer og af manuelle systemer, hvor der er behov for dette.

7.1.2 Diesel og fyringsolie

I nudrift er forbruget af dieselolie ca. 55.000 l pr. år. Derudover bruges ca. 15.000 l fyringsolie til opvarmning af stuehus og klimastalde.

I ansøgt drift forventes forbruget af dieselolie ikke at ændre sig, fordi der ikke forventes ændringer i markarealet.

Forbruget af fyringsolie reduceres til ca. 0, idet der ikke længere er varmebehov i den eksisterende klimastalde, og stuehuset kan opvarmes med varme fra gyllekølingsanlægget i stedet for olie.

Der forefindes overjordiske tanke til dieselolie fra 1997, 2008 og 2003. Tankene er på 2500 l, 5900 l og 500 l og er placeret i maskinhus B. Til fyringsolie forefindes en tank fra 2011. Tanken er på 1500 l og er placeret i stald G1. Placeringen af tanke er på anlægstegning.

7.2 Vand

Ejendommens vandforsyning er privat. Ved den nuværende produktion er vandforbruget på 4500 m³ pr. år. Beregning af vandforbruget i ansøgt drift er i etape 1 på 4500 m³ og i etape 2 på 7500 m³.

Drikkevand til dyrene

Nudrift: 3000 m³

Ansøgt drift etape 1: 3000 m³

Ansøgt drift etape 2: 5200 m³

Vask af staldanlæg

Nudrift: 1000 m³

Ansøgt drift etape 1: 1000 m³

Ansøgt drift etape 2: 1800 m³

Vask af maskiner og redskaber:

Nudrift: 500 m³

Ansøgt drift: 500 m³

Vandbesparende foranstaltninger

Produktionens vandforbrug går primært til dyrenes drikkevand og her vil en besparelse være i modstrid med dyrevelfærden.

Drikkesystemerne i staldene er moderne anlæg, som er udviklet så vandspild undgås eller mindskes. Staldene iblødsættes inden vask med automatisk iblødsætningsanlæg med timerfunktion.

7.3 Foder og foderopbevaring

Halm opbevares i foderlænge F.

Indkøbt foder: Sækkevarer og soyaskrå opbevares i foderlade F.

Korn: Korn opbevares i gastæt silo. I nudrift høstes ca. 2000 t korn. I ansøgt drift trin 1 skal der forbruges ca. 4100 t korn ialt. I trin 2 skal der forbruges ca. 5400 t korn i alt. Korn indkøbes i nudrift ved høst ca. fra d. 20. juli til 20. sep. I trin 1 og trin 2 indkøbes i høstperioden samme mængde korn som i nudrift i høst, mens det ekstra forbrug vil blive indkøbt løbende.

Støvgener kan forekomme i forbindelse med håndtering af halm og valsning af korn.

Foder- og halmlagre er placeret ca. 80 m fra offentligvej.

Der udtages jævnlige, ca. 4 gange om året, foderprøver af alt foder, og der udføres effektivitetskontrol 4 gange om året.

7.4 Kemikalier og pesticider

Sprøjtning udføres altid af uddannet personale. Flemming Jensen er i besiddelse af sprøjtecertifikat.

Sprøjtning foretages med egen marksprøjte med fyldeudstyr. Påfyldning og vask af sprøjte sker enten i marken eller på vaskepladsen.

Kemikalier og pesticider opbevares i bygning C og rengøringsmidler med ubrudt emballage opbevares i stald G1. Rengøringsmidler i brug opbevares i stald G1.

Mængden af pesticider på lager er maks. 1000 l. Der indkøbes pesticider 3 gange årligt. Der er på bedriften udover ejeren selv 3 medarbejder med sprøjtecertifikat til at foretage håndtering af kemikalier og sprøjtningen.

8 Fleksibilitet

Der meddeles fleksibilitet i forhold til besætningssammensætningen og gennemførelse af udvidelsen samt valg af virkemiddel til ammoniakreduktion.

Besætningsammensætning

Der meddeles fleksibilitet til gennemførelse af projektet i 2 trin, hvor trin to gennemføres i to etaper, for at udnytte staldkapaciteten bedre. Produktionen på Bjerregård består i dag af 540 årssøer samt en smågriseproduktion på 16.740 producerede smågrise fra 7 til 30 kg. Endvidere er der en polteproduktion på 375 stk. fra 30 til 50 kg og 325 stk. fra 50 til 104 kg. Produktionen omlægges, så der fremover kun vil være søer med smågrise til 7 kg samt polteproduktion på Bjerregård. Smågrisene vil fra ca. 7 kg blive overflyttet til St. Vibegård

Etape 1

Udvidelse til 650 årssøer (forventet produktion 20.150 smågrise fra 0 til 7 kg) samt tilhørende polteproduktion svarende til 400 producerede slagtesvin (60 – 107 kg). Produktionen udgør i alt 158,87 DE.

Etape 2

Udvidelse op til 1150 årssøer (forventet produktion 37.000 smågrise fra 0 til 7 kg). Polteproduktionen består af 800 stk. fra 25 til 60 kg og 650 stk. fra 60 til 107 kg. Produktionen udgør i alt 287,91 DE.

For begge trin gælder, at der meddeles fleksibilitet til, at vægtintervallet på smågrise og polte må variere, men variationen skal ligge inden for det ansøgte antal DE.

Anvendelse af staldafsnit

Der meddeles fleksibilitet de enkelte staldafsnit imellem, således at der i perioder kan være lidt flere dyr i det ene staldafsnit og lidt færre i et andet, samt at poltene kan flyttes lidt tidligere eller senere mellem de forskellige staldafsnit.

I bilag 3 findes en oversigt over etaperne i de ansøgte projekt, samt på bedriftens andre ejendomme.

Virkemiddel til ammoniakreduktion

Der meddeles fleksibilitet til at kunne skrue henholdsvis lidt ned for gyllekølingen og op for foderkorrektionerne, så længe det med beregninger kan vises, at resultatet på ammoniakfordampningen bliver det samme, som i nærværende miljøgodkendelse.

9 Forventede reststoffer og emission fra anlægget

9.1 Husdyrgødning

I forbindelse med en husdyrproduktion vil der være et afkast af husdyrgødning indeholdende primært kvælstof, fosfor og kalium. Det er specielt kvælstof og fosfor, der kan påvirke det omgivende miljø. I

tabel 9 er angivet mængden af husdyrgødning samt dennes indhold af kvælstof og fosfor før og efter udvidelsen.

Tabel 9: Afkast af husdyrgødning – N & P før og efter udvidelsen på den samlede bedrift ”Bjerregård”

Produktion totalt til udspredning	Antal DE		Kg N		Kg P	
	Før	Efter	Før	Efter	Før	Efter
Fiberfraktion til Biokraft	107,87	144,94	11606,91	17839,06	2110,67	4041,45
Gylle til udspreddning	426,30	378,55	51156,18	45409,37	4136,36	4001,61

9.2 Ammoniakfordampning

Ved en husdyrproduktion vil der være fordampning af ammoniak fra stalde, husdyrgødningslagre samt ved udspreddning af husdyrgødningen. Størrelsen af ammoniakfordampningen er afhængig af produktionens størrelse samt af staldtypen, lagertypen samt tidspunkt og teknik til udbringningen af husdyrgødningen. Ejendommen er beliggende uden for bufferzone I eller II, dvs. at der ikke inden for 1000 meter af Bjerregård findes naturarealer omfattet af kravet om bufferzoner. Beregninger af ammoniakemission er beregnet i det elektroniske ansøgningsskema jf. kravet i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Den samlede ammoniakemission fra anlægget ved nudrift er beregnet til 3228,24 kg N/år og ved ansøgt drift er den samlede ammoniakemission fra anlægget er beregnet til 3549,13 kg N/år. Det vil sige at meremissionen er 3220,89 kg N/år. Meremissionen af ammoniak beregnes altid, og ved meremissionen forstås den samlede ansøgte emission fra stald og lager fratrukket nudrift emissionen. Disse beregninger er fratrukket den generelle reduktion i fordampningen, som lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug har fast lagt.

Kravet er, at der skal ske en reduktion på 25 % for de stalde, hvor indretningen ændres og for nye stalde – i forhold til et fastlagt referencestaldsystem. Kravet om 25 % reduktion på ammoniakudledningen er opfyldt, se afsnit 13 og 16.

9.3 Lugtemission

Lugtemission stammer fra staldene samt fra husdyrgødningsystemerne inklusiv opbevaringsanlæggene (vedvarende lugtkilder). Desuden forekommer lugtemission ved udbringning af husdyrgødningen (periodiske lugtkilder).

9.3.1 Vedvarende lugtkilder

For de vedvarende lugtkilder beregnes en lugtgeneafstand. Udenfor denne lugtgeneafstand må lugtgenerne fra husdyrholdet anses som værende ubetydelige. Lugtgeneafstandene er beregnet ved hjælp af både den nye lugtvejledning (ny lugtvejledning for husdyrbrug) og efter FMK-modellen (Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, FMK, 2. udgave maj, 2002), og beregningen baseres på følgende elementer:

- Emissionsfaktorer for forskellige dyregrupper,
- En spredningsmodel,
- Genekriterier svarende til forskellige områders lugtfølsomhed,
- Regler for hvordan øvrige forhold kan påvirke geneafstanden

I beregningerne af lugtgeneafstanden er der taget udgangspunkt i, at alle dyr er på stald.

Det elektroniske ansøgningssystem (www.husdyrgodkendelse.dk) foretager lugtemissions og lugtgeneberegninger både efter den nye lugtvejledning og FMK-modellen. Det resultat systemet viser ved endt beregning, er resultatet efter den beregningsmodel, der giver den længste geneafstand til omboende, så genekriterierne overholdes uanset modelvalg.

Tabel 10: Geneafstand for lugt – angivet i hele antal meter

	Beregningsmodel	Geneafstand
Geneafstand til boligområde i byzone/sommerhusområde	FMK	436 meter
Geneafstand til byzone i øvrigt og ”samlet bebyggelse”	NY	281 meter
Geneafstand til boliger uden for ”samlet bebyggelse”	NY	138 meter

For boliger i samlet bebyggelse og uden for samlet bebyggelse angiver NY-modellen den største geneafstand, hvorfor det er denne afstand, der vil være den gældende. I forhold til byzone/sommerhusområde og samlet bebyggelse angiver FMK modellen den længste afstand. Nærmeste enkelt beboelse (uden landbrugspligt) uden for samlet bebyggelse ligger ca. 490 meter sydvest for Bjerregård. Ligeledes er afstand til byzone og enkelt beboelse overholdt, idet Bjerregård er placeret 1,5 km sydøst for nærmeste samlet bebyggelse og byzone.

9.3.2 Periodiske lugtkilder

Der anvendes gylleseparation på bedriften, hvilket ansøger har anvendt siden 2006. Gylleseparationen medfører, at alt det organiske materiale bliver leveret til Biokraft A/S som fiberfraktionen, og dermed bliver alt det organiske kvælstof også leveret til Biokraft A/S. Dette medfører, at der på bedriften kun udbringes væskefraktionen som indeholder uorganisk kvælstof, som har en høj plantetilgængelighed. Herved sikres mindst mulig miljøbelastning hvad angår kvælstof- og fosforudvaskning samt ammoniakfordampning. Endvidere sikrer separation af gylle også lugtreduktion fra den udbragte gylle på marken, dette med ca. 90 %.

9.4 Støvemission

I forhold til støvemission er det skønnet, at der stort set kun vil forekomme støvgener i forbindelse med valsning af korn og halmhåndtering. Støv fra skimmelsvampe modvirkes på Bjerregård ved at opbevarer halm, råvare og sækkevarer på fast bund, indendørs og tørt.

Støvgener kan forekomme i forbindelse med høst ved tilkørsel af halm til ejendommen.

Støvgener kan derudover forekomme i forbindelse med tildeling af strøelse i staldene. Der vil ikke forekomme støvgener i forbindelse med foderfremstilling i det hele foregår i et lukket system, og det vurderes at der kun vil være minimale støvgener i forbindelse med udfodring.

9.5 Støjkilder

9.5.1 Vedvarende støjkilder

Vedvarende støj kan forekomme fra ventilationsanlægget. Regelmæssig kontrol, rengøring og vedligeholdelse af ventilatorerne mindsker unødigt støj. Støjniveauet forventes ikke intensiveret væsentligt som følge af udvidelsen

9.5.2 Periodiske støjkilder

Støj vil kunne forekomme fra ventilationsanlægget og foderfremstillingen, ved valsning af korn, tørring af korn, pumpning af gylle samt ved transport til og fra ejendommen.

Der vil blive reduceret i støjen fra ejendommen i forbindelse med, at ventilation og fodermølle bliver udskiftet for at reducere energiforbruget.

Ud fra ejendommens placering i forhold til naboer, skønnes det, at støj fra produktionsanlægget ikke vil genere naboer og forbiplusserende. Nærmeste nabobeboelse er placeret ca. 500 m fra staldanlægget.

Driftsperiode for støjkilder

Som i nudrift vil størstedelen af foderfremstillingen foregå om natten for at udnytte kapaciteten på mølteri sammen med at udnytte fordelene omkring lav last strøm.

9.5.3 Tiltag mod støjkilder

Der er i dag (ved den nuværende drift) indskærpet overfor førerne af køretøjerne, at der skal vises hensyn til naboerne, og dette vil fortsætte.

9.6 Lys

Der er opsat udendørs belysning i form af en 500 w arbejdslampe. Placering af udendørs belysning er Der er opsat udendørs belysning i form af 500 W arbejdslamper. Placering af udendørs belysning er over port til maskinhus B, foderlænge F og værksted D.

I staldene G, I og K er der lys fra kl. 6.45 til ca. 23. Dette vil der være i nudrift og i det ansøgte. Derudover vil der i trin 2 være lys i stald Q i samme tidsrum. I de øvrige stalde J, L og Y vil der være tændt lys efter behov i arbejdstiden ca. fra kl. 7 til kl. 17.

Bjerregård ligger i 20 m afstand til offentlig vej. Det skønnes, at belysningen ikke, eller kun i meget ringe grad, er til gene for forbipasserende på landevej, eller for naboer.

9.7 Transport

Der forekommer transport af forskellig vis i forbindelse med produktionen. Der skelnes mellem intern transport på ejendommen og ekstern transport, dvs. transport til eller fra ejendommen.

Til- og frakørsel til ejendommen vil foregå via Søndre Landevej, som ligger umiddelbart udenfor indkørslen til Bjerregård.

9.7.1 Intern transport

I forbindelse med produktionen på Bjerregård vil der ikke være intern transport, da der ikke flyttes dyr mellem staldbygningerne, og foder transporteres i lukket system til de enkelte staldafsnit.

Dog vil der, hvis der etableres gyllelagune på ejendommen, vil der udover den producerede gylle på ejendommen blive tilkørt ca. 6000 m³. Denne transport vil ske over hele året, på hverdage fra kl. 6 til 18. I alt 240 kørsler a 25 tons.

Frakørsel af husdyrgødning fra ejendommen vil ske i udbringningstidspunkt på markerne, hvor de er tjenlige og i forhold til godt landmandskab.

Hvis der etableres gyllelagune på Bjerregård, Søndre Landevej 77, 3720 Aakirkeby, vil alt gylle blive transporteret der til som rågylle - i alt ca. 2000 m³ i etape 1 og ca. 4000 m³ i etape 2.

I etape 1 vil der være i alt 80 kørsler a 25 tons, fordelt over 3 perioder over året.

I etape 2 vil der være i alt 160 kørsler a 25 tons, fordelt over 4 perioder over året.

9.7.2 Ekstern transport

Husdyrgødning udbringes i den periode hvor markerne er tjenlige til udbringning og i forhold til godt landmandskab.

Dyr til ejendommen: Skulle der opstå behov for at tilføre dyr til bedriften, vil der være behov for en kørsel med lastbil hver 6. uge.

Dyr fra ejendommen: Der leveres dyr til slagting 1 gange/uge. Dyr fra ejendommen afhentes mellem kl. 04 og 12. Dette udgør ca. 52 transporter årligt til slagting. Dyr til slagting transporteres med egen udleveringsvogn ud til afhentning af vognmand tæt på offentlig vej.

Der er behov for transport af smågrise fra ejendommen 2 gange/uge til St. Vibegård. Smågrise transporteres med egen bil eller vogn, transporten vil foregå mellem kl. 06 og 11. Dette udgør 104 transporter årligt.

Døde dyr: Der afhentes døde dyr ca. 2 gange/uge - normalt mellem kl. 16 og 22. Det er 104 transporter årligt.

Foder til ejendommen: Foderet består af 3 dele: korn, soja og sækkevarer (minerale og tilskudsfoder). Antal transporter til ejendommen er beskrevet i tabellen herunder. I alt er der i nudrift 173 transporter af foder til ejendommen, i etape 1 er det 224 transporter og i etape 3 er det 384 transporter.

Halm: I nudrift er der 4 transporter af halm til ejendommen pr. år, i etape 1 er det 6 transporter og i etape 2 er det 12 transporter.

Olie: Der er ca. 10 transporter årligt af olie til ejendommen både i nudrift og i ansøgt drift.

Handelsgødning og kemikalier: Der er ca. 6 transporter af handelsgødning til ejendommen og ca. 3 transporter af kemikalier til ejendommen pr. år både i nudrift og i ansøgt drift.

Husdyrgødning:

Der produceres ca. 4300 m³ gylle pr. år i etape 1 og ca. 7700 m³ gylle pr. år i etape 2.

Gylle fra St. Vibegård vil blive transporteret til Bjerregård - i alt ca. 2000 m³ i etape 1 og ca. 4000 m³ i etape 2.

I etape 1 vil der være i alt 80 kørsler a 25 tons, fordelt over 3 perioder over året.

I etape 2 vil der være i alt 160 kørsler a 25 tons, fordelt over 4 perioder over året.

Den opbevarede gylle udbringes enten på bedriftens marker, eller leveres til Biokraft som fiberfraktion eller som rågylle. Fiberfraktion transporteres til Biokraft med 16 tons pr. transport. Udspreddning forgår med egne gyllevogne. Hertil benyttes en gyllevogn på 25 tons med slæbeslanger og en 18 tons gyllevogn med gyllenedfælder. Transport af rågylle til Biokraft sker med vogn på ca. 25 tons.

I alt regnes der med ca. 300 transporter i etape 1 og ca. 530 transporter i etape 2 af gylle fra ejendommen, når gyllen fra St. Vibegård er inkluderet.

Transport af husdyrgødning foretages så vidt muligt inden for normal arbejdstid, men vil ved behov også forekomme herudover. Gyllen udbringes primært i perioden 1. april til 1. juni.

Udspreddningsarealerne er placeret i tilknytning til ejendommene Bjerregård, St. Vibegård, Nørregård og Bukkegård. Udspreddning af gylle fra Bjerregård vil hovedsageligt ske på de nærmest beliggende arealer, og transport af husdyrgødning foregår udenom tættere bebygget område.

Tablet 11. Oversigt over transporter til og fra Bjerregård

Antal transporter pr. år	Nudrift	Etape 1	Etape 2
Dyr til ejendommen	0	9	9
Dyr fra ejendommen smågrise 25 kg 7 kg Avlsdyr	52 (25 kg) 52 Avlsdyr	104 (7 kg) 52 Avlsdyr	104 (7 kg) 52 Avlsdyr
Døde dyr	104	104	104
Korn tilkøbt	900 tons = 60 læs	1500 tons = 102 læs	1700 tons = 126 læs
Egen korn	1100 tons = 75 læs	1100 tons = 75 læs	1100 tons = 75 læs
Indkøbt soja	364 tons = 25 læs	467 tons = 31 læs	750 tons = 50 læs
Sækkevarer	200 tons = 13 læs	245 tons = 16 læs	500 tons = 33 læs
Halm	4	6	12
Diesel- og fyringsolie	10	10	10
Handelsgødning,	6	6	6
Kemikalier	3	3	
Gylle fra St. Vibegård til Bjerregård	0	80	160
Gylle til udbringning eller til Biokraft A/S*	5000 m ³ = 220 læs	4300 + 2000 m ³ = 300 læs	7700 + 4000 m ³ = 530 læs

9.8 Fluor og skadedyr

Generelt vil ejendommen blive renholdt, herunder vil foderspild, gammelt foder og frasorteret foder blive fjernet fra foderkrybber, fodergange, lagre osv. Endvidere vil der blive foretaget rengøring ved højtryksrensning.

Vegetation langs fodmurene på driftsbygningerne fjernes. Huller og rørgennemføringer reparerer med net og beton. Døre og porte holdes lukkede. De generelle retningslinjer for bekæmpelse af skadedyr i henhold til statens skadedyrsbekæmpelse følges.

Som nudrift foretages der faste rutiner vedrørende fluebekæmpelse. Der bruges kemisk fluebekæmpelse på bedriften, da der ikke kan bruges rovfluer pga. gyllesystemet.

I relation til rottebekæmpelse er der i nudrift aftale med firmaet Mortalin omkring rottebekæmpelse, dette fortsættes i trin 1 og 2, eller med et tilsvarende firma.

9.9 Spildevand

Der er toilet og bad i produktionsanlægget. Spildevandet herfra går i etableret sivedræn.

I nudrift beregnes den årlige spildevandsmængde fra produktionen til:

Vask, redskaber og maskiner: 500 m³

Vask, stald: 1000 m³

I alt: 1500 m³

I ansøgt drift etape 1 beregnes den årlige spildevandsmængde fra produktionen til:

Vask, redskaber og maskiner: 500 m³

Vask, stald: 1000 m³

I alt: 1500 m³

I ansøgt drift etape 2 beregnes den årlige spildevandsmængde fra produktionen til:

Vask, redskaber og maskiner: 500 m³

Vask, stald: 1800 m³

I alt: 2300 m³

I farestalden vaskes stierne efter hvert hold grise. Det øvrige staldanlæg vaskes 1 gang årligt. Rengøringen omfatter ventilationsanlæg etc.

Spildevand til gyllebeholder

Al vand fra rengøring af stalde ledes til gyllebeholder. Derudover ledes spildevand fra vaskeplads til gyllebeholderen.

Vask af alle maskiner, traktorer og biler foregår alt på vaskeplads, hvor spildevand ledes til gylletank.

Spildevandsafledning

Der er tagrender på bygningerne. Regnvand fra tagene ledes til drænledning.

9.10 Affald

Der benyttes en 300 l container til forbrændingsegnet affald i form af emballage fra mineraler, gødning, såsæd, rengjort emballage fra pesticider mv. Containeren tømmes efter aftale hver 2 uge. Den samlede mængde brændbart affald er maks. 150 m³ pr. år. Omfanget af denne type affald vil ikke blive øget væsentligt i ansøgt drift.

Jern- og metalaffald udgør 5000 kg pr. år. Affaldet opbevares i jerncontainer, der er indrettet til aflevering/afhentning af en produkthandler. Aflevering sker efter aftale og behov.

Der er 500 kg andet affald som glas og tomme medicinflasker fra produktionen. Dette affald samles, sorteres og afleveres til BOFA i Nexø. Ligeledes bortskaffes lyskilder til BOFA i Nexø. Spraydåser afhentes af STENA miljø.

9.10.1 Olie- og kemikalieaffald

Spildolie bortskaffes igennem dansk genbrugsolie. Mængden udgør ca. 600 l pr. år. Olien opbevares i 3 x 200 l lukket tromle placeret i maskinhus, hvor der er støbt gulv uden afløb.

Eventuelle pesticidrester opbevares i original emballage sammen med øvrige pesticider i kemikalierum placeret i bygning L. Rester afleveres til leverandør af produktet eller BOFA eller foderstoffene.

Eventuelle medicinrester opbevares i stalden rum M, og tages retur af dyrlæge eller afleveres på apotek.

9.10.2 Animalsk affald

Døde dyr [EAK kode: 02 01 02] afhentes til destruktion af DAKA Proteins, Buldregårdsvej 2, 3700 Rønne.

Ved nuværende drift er der en dødelighed på ca. 8% hos smågrisene (0-7 kg), og 5 % blandt søerne.

Dødeligheden skønnes ikke at øges ved ansøgt drift. Den maksimale dødelighed vurderes til 10 % svarende til normen.

Nudrift: 45 døde søer, derudover 10 tons smågrise pr. år.

Ansøgt drift Trin 1: 56 døde søer, 5 tons smågrise pr. år.

Ansøgt drift Trin 2: 75 døde søer, 7 tons smågrise pr. år

Døde dyr (EAK kode 02 01 02) bortskaffes løbende til Daka Bio-industries.

Afhentning af døde dyr foregår ved, at de døde dyr anbringes i en container. Containeren køres ud til Søndre Landevej inden afhentning af DAKA. Containeren er med høje sider, således at kadaveret er anbragt i skygge, og således at forbikørende ikke kan se det anbragte kadaver. Efter afhentning tilbageføres containeren på sin plads Å (se anlægstegning).

10 Risici

Risiko for uheld er centeret om mulig forurening af overflade- og grundvand, jord, luft og om mulig skade på mennesker, dyr og planter. De største risici for uheld hænger sammen med drift/brug, lagring og håndtering af husdyrgødning, foder, kemikalier og olie.

Der er risiko for udslip af gylle i forbindelse med pumpning af gylle til gylleholder og ved omlastning til gyllevogn. Derudover kan der ske udslip ved lækage ved påkørsel eller ved tæring af beholderen.

Der er risiko for punktforurening med olie, pesticider, rengøringsmidler og veterinærmedicin.

Minimering af uheld

Gylle: Gylle vil fra etape 2 blive opbevaret i den nye gyllelagune, som placeres på den modsatte side af Søndre Landevej (se anlægstegning). Hermed bliver afstanden til Øleå større end i dag, hvor gyllen opbevares i de eksisterende åbne gyllebeholdere på Bjerregård. En gyllelagune er endvidere en meget sikker opbevaringsform til gylle, idet der er høje sikkerhedsforanstaltninger forbundet med anlæggelsen og brugen af gyllelagunen. Nederst er placeret en sikkerhedsmembran, hvorpå der placeres kontrolbrønd i et sikkerhedslag med sand. Der etableres en kontrolbrønd, som ved lækage fra bundmembranen markerer en vandstandsændring i brønden. På denne måde kan eventuelle udslip fra gyllelagunen opdages og stoppes tidligt og uden, at der sker nedsivning af gylle. Der er krav om, at vandstandsmåleren skal kontrolleres af brugeren mindst en gang pr. måned, og der skal udarbejdes

logbog. Risikoen for udslip fra systemet er derfor meget lille. Endvidere er gyllelagunen omkranset af en vold, som vil tilbageholde et eventuelt gylleudslip. Hermed er en gyllelagune på flere måder mere sikker end en traditionel gyllebeholder, hvor der ikke er nogen foranstaltninger til at opfange gyllen eller hindre nedsivning ved et eventuelt udslip.

Pesticider, rengøringsmidler, veterinærmedicin, og olie opbevares på støbt bund uden afløb. For at undgå olieudslip, vil der blive opmuret en betonvæg rundt omkring olietanke, som svarer til rumindholdet til den største tank.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Der er udarbejdet en beredskabsplan med beskrivelse af procedurer ved uheld (denne eftersendes). Beredskabsplanen revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året.

11 Egenkontrol og Management

Bjerregård skal, som alle andre svineproducerende bedrifter under Danish Crown, overholde Code of Practice, som indeholder egenkontrol. Ligeledes udføres egenkontrol i forbindelse med Foderhygiejneforordningen. Desuden føres der logbog for flydelag på gyllebeholdere, og der udføres 10 års beholder kontrol.

På bedriften opbevares følgende:

- Sprøjtejournal
- Tilbageholdelsessedler og optegnelser over anvendelse af lægemidler
- Salmonellaresultater- og månedsopgørelse fra slagteriet (zoonoseregisteret)
- Breve med analyseresultater af foder eller husdyrsygdomme, som kan have betydning for fødevarer sikkerheden
- Eventuelle breve fra Fødevareregionen vedr. offentligt tilsyn
- Kommunens eller private firmaers dokumentation for skadedyrsbekæmpelse
- Energi og vandforbruget kontrolleres min. 1 gang årligt.

Desuden kan i løbet af få dage fremskaffes

- Fakturaer på køb og salg af foder
- Oplysninger om sundhedsanmærkninger fra slagteriet.

I relation til management bestræber man sig på Bjerregård på at udføre ”godt landmandskab” og ansvarsbevidst driftsledelse blandt andet ved at:

- Staldanlægget tilses dagligt og automatisk/mekanisk udstyr kontrolleres. Der foretages en løbende service på anlæg og udstyr. Det drejer sig bla. foderanlæg, ventilations- og alarmanlæg, gyllepumpe, vandforsyning, belysning mv. Tilsvarende tilses driftsbygningerne dagligt og de vedligeholdes ved behov.
- Svineri i stierne søges elimineret ved optimal styring af ventilationsanlæg og brug af overbrusningsanlæg. Hvis der forekommer svineri i stier med fast gulv skrubes de rene med henblik på at sikre lavest mulige ammoniak- og lugtemission.
- Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan. I gødningsplanen er der taget hensyn til afgrødernes behov for næringsstoffer. Ligeledes føres der sprøjtejournal og logbog for flydelag på gyllebeholdere.
- Der føres ikke løbende kontrol med energiforbruget, men det opgøres årligt i forbindelse med regnskabet. Ved ansøgt drift vil elforbrug følges i form af opgørelserne fra el-selskabets automatiske månedsvise aflæsning.

- Foderforbruget registreres løbende og opgøres i en produktionsopgørelse, der udarbejdes for hvert hold grise.
- Der er lavet beredskabsplan, hvor forholdsregler i forbindelse med uheld er beskrevet
- Besætningens ejer og ansatte ajourføres løbende bla. ved deltagelse i relevante kurser og møder.

12 Husdyrbrugets ophør

Ved husdyrbrugets ophør tømmes stalde, foderlagre, gyllekanaler og -tanke. Der rengøres overalt, således at der ikke forefindes foder- og gødningsrester mv., der kan tiltrække skadedyr. Skadedyrsbekæmpelsen på ejendommen opretholdes. Alle forurenende dele på anlægget fjernes. Der foretages en vedligeholdelse af bygningerne for at undgå forfald eller bygningerne nedrives. Ved fjernelse af bygningerne vil byggeaffaldet blive sorteret og kørt til hhv. forbrænding, genbrug eller deponi.

13 Vurdering af produktions miljøpåvirkning

13.1 Kvælstofpåvirkning

Produktionen på Bjerregård påvirker miljøet med kvælstof fra husdyrgødningen. Teknik & Miljø har vurderet om påvirkningen har negativ effekt på grundvandet, vandløb og søer. Vurderingen er foretaget på baggrund på beregninger udført i det lovbestemte elektroniske ansøgningsskema om miljøgodkendelse jf. Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

13.1.3 Vandløb og søer

Vandløb og søer påvirkes hovedsageligt af udvaskning samt direkte afstrømning til recipienterne. Søer og vandhuller er særligt følsomme overfor tilførsel af fosfor, men visse kær- og mosetyper i tilknytning til søer og vandhuller kan også være følsomme overfor kvælstoftilførsel enten via vandmiljøet eller fra luften. Den atmosfæriske påvirkning er dog så begrænset i forhold til områdets små søer, at der kan ses bort fra denne.

Det er Teknik & Miljø's vurdering af ingen vandhuller eller søer påvirkes væsentligt af den planlagte udvidelse på Bjerregård.

Teknik & Miljø vurderer, at de berørte vandløbssystemer ikke vil blive påvirket af udvidelsen på Bjerregård. Bortset fra den direkte tilledning fra dræn er åstrækningerne beskyttet mod påvirkning fra næringsrigt vand fra udspretningsarealerne, da overfladisk afstrømning vil blive tilbageholdt af bræmmer. Generelt er de bornholmske vandløb meget robuste overfor påvirkning af kvælstof.

13.2 Ammoniakdeposition til naturarealer

Kvælstof, der deponeres fra luften, er det begrænsende næringsstof for mange sårbare økosystemer, og i disse økosystemer kan der forventes væsentlige ændringer som følge af ekstra tilførsel af kvælstof.

Husdyrproduktioner kan give anledning til udslip af ammoniak og derfor påvirke særligt næringsfattige naturtyper i det åbne land. Ammoniakfordampningen pr. dyreenhed kan variere betydeligt fra den ene produktion til den anden afhængig af dyreart, fodring, staldindretning, udbringningsmetode, renholdelse m.v. Ved etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug skal de øgede ammoniaktab fra stald og lager reduceres med 25 % i forhold til et fastsat referencestaldsystem i 2007. Kravet om reduceret ammoniakemission gælder for udvidelser samt stalde, der renoveres, men kan gennemføres som et krav til reduktion af ammoniaktabet for både det eksisterende og det nye anlæg. Udegående dyr friholdes dog for reduktionskrav i den periode, de er udegående.

I henhold til beskyttelse af naturområder er der udlagt bufferzoner om særligt ammoniakfølsomme naturområder. Bufferzoner (bufferzone I) på 300 meter om særligt ammoniakfølsomme naturområder. Inden for denne beskyttelseszone og inden for selve området kan husdyrbrug ikke udvides eller ændres, hvis udvidelsen medfører en forøget udledning af ammoniak til disse naturområder.

I en yderligere zone i en afstand fra 300-1000 meter om ovennævnte områder (bufferzone II) må en udvidelse maksimalt give anledning til en merbelastning på 0,7 kg N pr. ha. Såfremt der er to eller flere ejendomme med over 75 dyreenheder i zonen og inden for en afstand af 1 km, må merbelastningen maksimalt udgøre hhv. 0,5 og 0,3 kg N pr. ha. Ansøgningen om miljøgodkendelse er modtaget før 15. april 2011, og derfor gælder de beskrevne regler.

De særlige naturområder, som er omfattet krav om bufferzone jf. § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er:

- Højmose
- Lobeliesø
- Hede større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.
- Overdrev større en 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.
- Hede, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.
- Overdrev, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder
- Ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder

Teknik & Miljø vurderer ammoniaktabet fra husdyrbruget i forhold til naturområder inden for 1.000 m fra husdyrbruget, jf. bufferzonerne i husdyrloven. Hvad angår påvirkningen af Natura 2000-områder bør vurderingen dog foretages i forhold til naturområder indenfor 3.000 m fra husdyrbruget af hensyn til bestemmelserne i habitatbekendtgørelsen.

Nærmeste naturområde beskyttet af §7 i husdyrloven er et overdrev 2,3 km syd for Bjerregård. Der er tale om et overdrev, der er karakteriseret ved at være et overdrev, som ligger ud som hestefolde. Arealet har sandet jordbund og vegetationen er til dels næringsfølsom, men en del er næringsrigt og bærer præg af kraftig græsningstryk. Totaldepositionen til området er beregnet til 0,00 kg N/ha/år og merdepositionen er 0,0 kg N/ha/år. Teknik & Miljø vurderer på denne baggrund, at Bjerregårds husdyrproduktion ikke på nuværende tidspunkt påvirker lokaliteten og vil ej heller efter udvidelsen påvirke naturværdierne på denne lokalitet i negativ retning, hvilket blandt andet skyldes afstanden mellem ejendommen og naturområdet.

Nærmeste EU-habitatområde 164 "Dueodde", som er lokaliseret 2150 m syd for Bjerregård. Den del der er nærmest Bjerregård er karakteriseret ved at være nåletræer. Depositionen fra Bjerregård til EU-habitatområdet er 0,0 kg N/ha/år.

Samlet set vurderer Teknik & Miljø, at EU-habitatområde 164 ikke påvirkes i negativ retning af den planlagte udvidelse på Bjerregård på grund af afstanden samt opblanding af kvælstof i atmosfæren.

Nærmeste §3-natur er Dyndebykæret, som er en eng. Kæret med tilstødende mose, enge og nord for liggende morænebakker med overdrevskarakter blev fredet i 1990. Formålet med fredningen er at bevare og forbedre områdets botaniske og landskabelige værdier. Det fredede område er udpeget fordi det indeholder naturtypen ekstremrigkær, som er karakteriseret ved at være en fugtigbundslokalitet, hvor jordbunden har et tilgængeligt indhold af kalk. Der er visse steder opstået såkaldt knoldkær i forbindelse med kreaturernes færden og vældpåvirkning. Dyndebykæret indeholder arterne sump hullæbe (*Epipactis palustris*) og melet kodriver (*Primula farinosa*), som gør det muligt rent botanisk at adskille det fra de øvrige typer af kær. Kæret rummer mindst 3 plantearter der på den nationale rødliste

er kategoriseret som hhv. sårbare eller sjældne: Melet kodriver, Hvas avneknippe, Kant-Bælg og Langbladet soldug

Ekstremrigkæret er domineret af bl.a. hirse-star som er tolerant overfor øget kvælstoftilførsel (Ellenbergværdi 4). Kæret rummer i mindre tal en del planter som er sjældne i Danmark bl.a. Sump Hullæbe, Melet kodriver, Vibefedt, Langbladet soldug, kantbælg og Hvas avneknippe. Det er alle, på nær hvas avneknippe, arter som er kvælstoffølsomme.

Teknik & Miljø vurderer, at kæret er et naturområde, der har en sårbarhed på linje med den sårbarhed, der karakteriserer særligt kvælstoffølsomme naturområder, som er omfattet af bufferzoneregler. Det vil sige i en zone i en afstand fra 300-1000 meter om kæret (bufferzone II) må udvidelsen på Bjerregård maksimalt give anledning til en merbelastning på 0,7 kg N pr. ha. Totaldepositionen til området er beregnet til 0,3 kg N/ha/år og merdepositionen er beregnet til 0,1 kg N/ha/år

Dyndebykæret og arealerne omkring kæret er siden fredningen hele tiden blevet nænsomt afgræsset af kvæg, og dette på en sådan måde, at der har været balance mellem af få afgræsset arealet, og at det samtidig ikke er blevet beskadiget af kvægets færden på jorden. Det er vigtigt, at området forsat plejes med afgræsning, så der vedvarende fjernes næringsstoffer. Teknik & Miljø vurderer, at kærts og dets flora har stor glæde af afgræsningen, og at kæret befinder sig i en fin botanisk stand, som ikke vurderes at blive forringet af udvidelsen på Bjerregård.

Det vurderes endvidere, at ingen andre naturområder beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3 bliver påvirket væsentligt i negativ retning af den planlagte udvidelse på Bjerregård, idet Teknik & Miljø vurderer, at der på grund af afstanden, placeringen af de nævnte naturområderne i forhold til Bjerregård samt opblanding af kvælstof i atmosfæren kun forekommer en ubetydelig påvirkning af på de nævnte områder.

Det er Teknik & Miljø's vurdering, at den planlagte udvidelse på Bjerregård ikke vil påvirke lokaliteter omkring Bjerregård og deres naturindhold væsentligt.

13.3 Påvirkning af bilag IV arter og andre dyrearter

EU-landene har vedtaget fælles regler om at beskytte naturen. Habitatdirektivet forpligter medlemslandene til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at indføre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for dyrearter, som står på bilag IV. Beskyttelsen af arterne handler blandt andet om at sikre arterne mod at blive efterstræbt (jagt, indsamling, ødelæggelse af æg og yngel). Men medlemslandene skal også sikre, at arternes yngel- og rasteområder ikke beskadiges eller ødelægges.

Arternes forekomst og udbredelse opdateres løbende gennem det nationale program for overvågning af vandmiljø og natur (NOVANA).

Der er registreringer om der på en lokalitet ca. 1000 m øst/sydøst for Bjerregård findes Bilag IV arten "løvfrø".

Løvfrøen findes i det sydøstlige Jylland, på Als, Bornholm, Lolland og enkelte steder på Sjælland og Fyn. Den har en meget højtyldt og karakteristisk kvækken, som gør den forholdsvis let at opdage.

Løvfrøen yngler i mange forskellige typer vandhuller og vådområder., med lavvandede tidvise vandhuller og oversvømmelser på afgræssede arealer er de mest optimale. Et godt ynglested for løvfrøen kan også være gamle, lysåbne mergelgrave med lavvandede partier og god vandkvalitet. Løvfrøen har en god spredningsevne og er i stand til at kolonisere nye vandhuller og oversvømmelser op til flere km væk fra eksisterende, livskraftige bestande.

Uden for yngletiden opholder løvfrøerne sig især i brombærbuske i levende hegn, krat og skovbryn. Foruden brombær er løvfrøens foretrukne levested på land ofte tjørn, gedebled, hunderose, slåen og

hassel. Løvfrøernes fordeling i terrænet vil i de fleste landskaber være lokaliseret til de foretrukne, ideelle yngleområder, som samtidig yder dem god beskyttelse og er gode fødesøgningssteder. I yngletiden kan hannerne om dagen opholde sig i eller ved ynglestedet, men de kan også opholde sig på de samme steder, som de lever i uden for yngletiden, og vandre frem og tilbage mellem ynglestedet og levestederne på land i aften- og nattetimerne.

Uden for yngletiden vandrer løvfrøerne ofte flere km ud i terrænet, men langt de fleste individer kan leve inden for en afstand på blot 100 meter fra ynglestedet, såfremt der er tilstrækkeligt med egnede rasteområder. I praksis vil det ofte være svært at stedfæste artens rasteområde præcist, da arten kan forekomme spredt uden for yngletiden.

Løvfrøerne overvintrer nedgravet i jorden eller på andre beskyttede gemmesteder. De kan overleve let frost. Ofte vil de grave sig ned på relativt åbne steder (græsarealer). Sandsynligvis er vinterkvarterene ofte ret tæt på ynglevandhullerne.

Det vurderes, at den nævnte bilag IV arter og dens yngle- og rasteområder ikke vil blive påvirket af atmosfæriske kvælstofbidrag fra Bjerregård, da det vil være så ubetydeligt, at det ikke vil kunne medføre en væsentlig ændring i lokalitetens tilstand. Teknik & Miljø vurderer derfor, at Bilag IV arten og dens levesteder ikke trues af den forestående udvidelse Bjerregård.

I den østlige skrænt i skifergraven, hvor den nye gyllelagune placeres har der tidligere være digesvaler. Digesvale (*Riparia riparia*) er med sine 12 cm Danmarks mindste svalart. Den er vidt udbredt og findes i hele Europa, samt i Mellemøsten, det nordlige af Asien og i Nordamerika. Den har vinterkvarterer i Vest- og Centralafrika, i det sydlige Asien og i Sydamerika.

Digesvalen har kort og ikke særligt dybt kløftet hale. Dens overside mangler det blå skær som de andre svaler har og virker derfor brunlig. Undersiden er lys flødefarvet, og ligesom landsvalen har digesvalen et brystbånd. Digesvalens er dog tydeligt brunt. Digesvalens strube er lys, og dens korte ben og fødder er brunsorte og ikke fjerklædte.

Digesvalen er en almindelig ynglefugl herhjemme, selvom bestanden er blevet mindre siden 1960'erne. Tilbagegangen kan måske forklares med tørke i deres vinterkvarterer i tropisk Vest- og Centralafrika. De senere år har bestanden dog været i fremgang. Digesvalerne kommer til landet omkring 1. maj og de flyver tilbage til Afrika i september.

Digesvalen bygger rede i kliner og brinker. Rederne udgraves gerne i store kolonier f.eks. ved kysten eller i grusgrave. En ynglekoloni kan huse fra 12 til flere hundrede ynglepar afhængigt af redemulighederne. Selve reden ligger dybt inde i klinten efter en 50 - 120 cm lang indgang. Reden er flettet sammen af strå og fjer og bliver hurtigt hjemsted for mange parasitter. De 4-5 hvide æg lægges i starten af maj. Digesvalen kan som regel nå at opfostre to kuld unger i løbet af en sommer.

Digesvalen jager som de andre svaler insekter i luften; den har i modsætning til landsvalen en flaksende og rykvis flugt. Digesvalerne følges gerne i store flokke på jagt efter flyvende insekter over strande, søer eller moser.

Der er ikke de seneste 5 år observeret digesvaler i skifergraven ved Bjerregård. Tidligere har digesvaler indrettet redehuller i den østlige skrænt i skifergraven, og denne skrænt bliver ikke berørt i forbindelse med etableringen af gyllelagunen. Idet ejer Flemming Jensen ønsker at sikre, at digesvalernes yngle muligheder i graven forsat skal være tilstede, hvis der skulle vende digesvaler tilbage til graven.

Teknik & Miljø vurderer, at eventuelle digesvaler forsat er sikret gode yngle- og levemulighed i den tidligere skifergrav.

14 Vurdering af ressourceforbrug og affaldshåndtering

Teknik & Miljø har på baggrund af oplysningerne i afsnit ”Beskrivelse af produktionens ressourceforbrug” vurderet, at der i forbindelse med driften på Bjerregård er gjort tiltag, som vil sikre, at anvendelse af energi, næringsstoffer, vand og pesticider minimeres mest muligt, således at tabene til omgivelserne bliver så minimale som mulige, samtidig med at produktionen kan foregå på et rentabelt niveau. I relation til energiforbruget vurderes det, at idet ventilationen er frekvensstyret, er ejendommens energiforbrug forholdsvis begrænset.

Med hensyn til affaldshåndtering vurderes det at følges vilkårene 2.14.5 til 2.14.15 i denne miljøgodkendelse vil driften af Bjerregård ikke medføre affaldsgener.

For så vidt angår spildevand fra Bjerregård er der taget hånd om dette og det vurderes, at spildevandet håndteres fornuftigt og i henhold til gældende lovgivning på området. Se afsnit 9.9 – Spildevand.

15 Vurdering af lugt-, støv-, støj-, flue-, transport- og lysgener

Den primære kilde til lugt fra dyrehold er staldventilation. Der foreligger kun systematiske og anvendelige oplysninger til anvendelse i sagsbehandling om lugtmissionen fra staldanlæg. Lugtgener fra opbevaringsanlæg og lugtgener ved udbringning indgår således ikke i lugtberegningerne og reguleres derfor ved hjælp af generelle regler, herunder husdyrgødningsbekendtgørelsens afstandskrav til placering af stalde og anlæg til opbevaring af husdyrgødning.

Lugtgenestandarderne med udgangspunkt i den nuværende og kommende produktion på Bjerregård er beregnet både ved hjælp af FMK-modellen og den nye lugtberegningsmodel. Lugtgenestandarderne viser, at lugtgenekriterierne ifølge Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er overholdt både i forhold til boliger i byzone, boliger i samlet bebyggelse og for enkelt beboelse i landzone.

Det er Teknik & Miljø vurdering, at udvidelsen af dyreholdet på Bjerregård ikke vil betyde større gener for naboer i området omkring Bjerregård – nærmeste nabobeboelse, som ikke er omfattet af landbrugspligt, er beliggende ca. 490 meter sydvest for Bjerregård

Samlet set vurderes der ikke at være væsentlige kumulative effekter i relation til lugtgener i området omkring Bjerregård, idet der ikke lægger andre større husdyrproduktioner i den mest fremherskende vindretning, dvs. vest for Bjerregård. Derfor vurderer Teknik & Miljø, at de nærmeste naboer ikke vil blive udsat for lugtgener, som overstiger et acceptabelt niveau.

Det skal dog nævnes, at der kan forekomme kortvarige perioder med lugtgener i forbindelse med udspredning af husdyrgødning, men generne i forbindelse med dette vurderes ikke at blive øget væsentligt som følge af udvidelsen på Bjerregård.

Med hensyn til støv- og støjgener er Teknik & Miljø vurdering, at omboende ikke vil udsættes for væsentlige gener, idet støvgener i forbindelse med produktionen ofte kun vil forekomme ved kørsel omkring ejendommens bygninger i tørre perioder, og det vurderes således generelt at støvudvikling kun vil give anledning til meget lokal støvudvikling. Samlet vurderer Teknik & Miljø, at der ikke vil være væsentligt øgede støvgener som følge af udvidelsen.

Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende, idet foderblanding foretages indendørs. Der vil dog kunne forekomme støj fra ekstern og intern transport. Trafikken til og fra Bjerregård går ad Søndre Landevej og forekommer primært inden for normal arbejdstid. Teknik & Miljø vurderer på baggrund af ovenstående, at der ikke vil være uacceptable støjgener for omkringboende forbundet med udvidelsen.

Det er Teknik & Miljø vurdering, at der på tilfredsstillende vis er redegjort for, hvorledes fluer og andre skadedyr vil blive bekæmpet, således at gener heraf undgås. Endvidere er det Teknik & Miljø vurdering, at følges vilkårene 2.12.1 og 2.12.2 i denne miljøgodkendelse burde der ikke opstå fluegener og rotteproblemer.

Teknik & Miljø vurderer, at anvendelse af lys i staldene og udenfor bygningerne på Bjerregård ikke vil medføre væsentlige problemer eller lysgener for omkringboende, forbipasserende eller landskabelige hensyn.

16 Vurdering af anvendelse af bedste tilgængelige teknik

Bedst Tilgængelige Teknik – BAT (Best Available Technique) – er en fællesbetegnelse for teknik, som kan begrænse emission af ammoniak, lugt, drivhusgasser eller begrænse energiforbruget. Anvendelse af teknikker, der er beskrevet i Teknologibladene, sikre at der er foretaget en vurdering af teknikken virkninger på miljøet, og teknikken kan anvendes på økonomisk mulige vilkår under danske produktionsforhold. I vurderingen er der samtidigt taget hensyn til eventuelle fordele og ulemper som lugt, arbejdsmiljø, dyrevelfærd m.v. En beskrevet teknik, der lever op til alle ovenstående krav, har fået betegnelsen BAT. Er teknikken forbundet med store omkostninger, eller er reduktionen i ammoniakfordampningen minimal, har teknikken fået betegnelsen BAT-kandidat. Kommunen skal ved vurderingen af en ansøgning sikre sig, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved hjælp af bedste tilgængelige teknik, jf. §19 i husdyrloven. I ansøgninger efter §11 i lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug anbefaler Miljøstyrelsen, at BAT-redegørelsen blot skal omfatte de staldsystemer og miljøteknologier, hvor der er udarbejdet BAT-byggeblade, og at kommunernes vurdering kan indsnævres til dette område. Teknik & Miljø har dog foretaget en vurdering af BAT anvendt inden for følgende kategorier på Bjerregård, bedste tilgængelige staldteknologi, gødningsopbevaringsanlæg og bedste tilgængelige udbringningsteknik.

I det efterfølgende er ovenstående punkter gennemgået.

Energibesparende foranstaltninger:

På Bjerregård forbruges el primært til ventilation og belysning. Derudover anvendes el til pumpning af gylle. I ansøgt drift vil der blive etableret gyllekøling i den nye drægtighedsstald til opvarmning af stalde, hvorved der ikke vil skulle bruges olie til opvarmning af stalde. Gyllekøling er en energieffektiv varmekilde, idet der kan opnås en varmeeffekt på ca. 3 gange den forbrugte strømeffekt.

Lys i staldene er styret manuelt, og bruges kun ved gennemgang af grisene, derfor minimalt forbrug af lys. Udendørsbelysningen styres af sensorer/manuelt.

Teknik & Miljø vurderer, at der anvendes BAT i relation til at sikre, at energiforbruget på ejendommen er så lavt som muligt.

Vandbesparende foranstaltninger:

Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.

Vandforbruget registreres. Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

Produktionens vandforbrug går primært til dyrenes drikkevand og her vil en besparelse være i modstrid med dyrevelfærden. Drikkesystemerne i staldene er moderne anlæg, som er udviklet så vandspild undgås eller mindskes. Staldene iblødsættes inden vask med automatisk iblødsætningsanlæg med timerfunktion.

Teknik & Miljø vurderer, at der anvendes BAT på Bjerregård i relation til at mindske vandforbruget.

Management og Godt Landmandskab:

BAT inden for management/godt landmandskab er i BREF (referencedokumentet for bedste tilgængelige tekniker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion) defineret på en række områder. På Bjerregård er der taget følgende forholdsregler:

Driften planlægges, så der under normale omstændigheder aldrig er overbelægning i stierne. Der tages dog forbehold for eventuelle strejker på slagteriet eller lignende uforudsete omstændigheder.

Elforbrug opgøres en gang årligt og vandforbruget aflæses hver 3. måned.

Forbrugt mængde af foder opgøres i forbindelse med effektivitetskontrol.

Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning.

Der er udarbejdet en beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle og brand m.v. er beskrevet.

Teknik & Miljø vurderer at bedriften lever op til BAT-kravet inden for management.

Foderoplysninger

Der er på ansøgningstidspunktet ikke pålagt ejendommen restriktioner i forhold til fodring. I forbindelse med denne miljøgodkendelse er der stillet vilkår til fodringen, idet dette er et af de tiltag der er valgt for at leve op til BAT-kravet.

Søerne fasefodres med to forskellige foderblandinger – en diegivningsblanding og en drægtighedsblanding. Hermed kan proteinindholdet i drægtighedsblandingen reduceres. Der bruges ca. lige meget af de to typer foderblandinger. Foderet gives som tørfoder. Fytase er ikke tilsat foderet, fordi det er oplevet at fytase giver problemer med benene på søerne og hermed går ud over dyrevelfærden.

Der udarbejdes foderplaner af en konsulent. Foderplanerne revideres årligt eller efter behov.

Der udtages jævnlige, ca. 4 gange om året, foderprøver af alt foder, og der udføres effektivitetskontrol 4 gange om året.

Der vil i ansøgt drift blive anvendt foderkorrektionsmidler til reduktion af ammoniakudledningen: der vil blive anvendt maksimalt 138 g råprotein pr. FE til søerne. Se endvidere senere i denne BAT-redegørelse.

Teknik & Miljø vurderer, at der anvendes BAT inden for foder teknologi til svinebrug.

Bedst tilgængelige staldteknologi

Miljøgodkendelsen og det tilhørende produktionsanlæg bygger på principper, der tilgodeser miljøet i det omfang loven tilsigter, og der vil løbende blive indhentet opdateret viden, med henblik på forbedringer der lever op til nutidens miljøkrav. Sigtet med anlægget er, at der ud fra et proportionalitetssynspunkt konstant vil blive indhentet ny og bedste viden, der gør ejendommen til en fremtidssikret virksomhed.

Ved hvert miljøtilsyn vil der blive orienteret om, hvilke overvejelser der er foretaget med henblik på bedriftens fremtid i relation til den teknologi, der giver det største miljøhensyn.

BAT-kravet gælder også for eksisterende dele af anlægget og der skal fastsættes en rimelig frist til at imødekomme BAT-krav, der fastsættes i en miljøgodkendelse foranlediget af en ændring eller udvidelse.

I forbindelse med gennemførelsen af projektet vil gulvkonstruktioner i de eksisterende stalde ikke blive ændret, men der vil blive opført en nye fare- og drægtighedsstald. Alle stalde er indrettet med delvis spaltegulv 25-49% fast gulv, som er BAT i fare-, drægtigheds-, løbe og poltestalde.

Den nye drægtighedsstald indrettes desuden med gyllekøling.

Teknik & Miljø stiller vilkår om, at ved større vedligeholdelsesarbejder på anlægget (gulvtype, ventilationsanlæg og lignede) skal den valgte løsning leve op til bedste tilgængelige teknik /BAT.

Arbejdet skal anmeldes til Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø, som vurderer om kravet om BAT er opfyldt. Formålet er at sikre, at der fremover anvendes den på det pågældende tidspunkt bedste tilgængelige teknologi, også ved ændringer, der ellers ikke kræver godkendelse efter husdyrloven.

På baggrund af ovenstående vurderer Teknik & Miljø, at der anvendes BAT inden for staldteknologi.

Opbevaring af gødning:

Gyllen opbevares dels i stabile beholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt, således at det hele tiden sikres at beholdernes bund og vægge er tætte. Der er ingen spjæld, men alt overpumpes via neddykket rør. Pumpen på den nyeste gylletank er el-drevet og sikret mod utilsigtet startning.

Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle.

Der er konstant flydelag på gyllen, og efter omrøring/udkørsel kontrolleres det, at der senest 7 dage efter at der igen er gylle i tanken, er etableret flydelag.

Der føres logbog over flydelaget på gyllen, så der er fokus på at flydelaget lever op til kravene.

Endvidere vil en del af gylle blive opbevaret i en gyllelagune, hvilket er en meget sikker opbevaringsform til gylle, idet der er høje sikkerhedsforanstaltninger forbundet med anlæggelsen og brugen af gyllelagunen. Nederst er placeret en sikkerhedsmembran, hvorpå der placeres kontroldræn i et sikkerhedslag med sand. Der etableres en kontrolbrønd, som ved lækage fra bundmembranen markerer en vandstandsændring i brønden. På denne måde kan eventuelle udslip fra gyllelagunen opdages og stoppes tidligt og uden, at der sker nedsivning af gylle. Der er krav om, at vandstandsmåleren skal kontrolleres af brugeren mindst en gang pr. måned, og der skal udarbejdes logbog. Risikoen for udslip fra systemet er derfor meget lille. Endvidere er gyllelagunen omkranset af en vold, som vil tilbageholde et eventuelt gylleudslip. Hermed er en gyllelagune på flere måder mere sikker end en traditionel gyllebeholder, hvor der ikke er nogen foranstaltninger til at opfange gyllen eller hindre nedsivning ved et eventuelt udslip.

De lovpligtige regelmæssige eftersyn hvert 10 år bliver gennemført, således at det kan blive kontrolleret om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

Teknik & Miljø vurderer, at der anvendes BAT i forhold til opbevaring af husdyrgødning.

Udbringning af husdyrgødning:

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. Fx:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage),
- udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspreder til gylle),
- krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur,
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter,
- krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer, og krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha,
- krav til efterafgrøder
- krav om at flydende husdyrgødning ikke udbringes på stejle skrån timer med en hældning på mere end 6 grader ned mod vandløb, søer over 100 m² inden for en afstand af 20 m fra vandløbets eller søens øverste kant.

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.

Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle.

Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene.

Gylleudbringning sker normalt kun på hverdage.

Da arealerne er jordbundstype 7 og 8 (lerjord) og der primært dyrkes vinterafgrøder, benyttes der ikke nedfælder. Nedfældning i vinterafgrøder er ikke ønskeligt, da der kommer for mange køreskader på afgrøderne, hvilket medfører et mindre udbytte og i sidste ende en mindre N-optagelse i afgrøder og dermed også en større udvaskning. På sort jord og græsmarker bliver gyllen dog nedfældet jf. lovkrav.

Der anvendes gylleseparation på bedriften, hvilket ansøger har anvendt siden 2006. Gylleseparationen medfører, at alt det organiske materiale bliver leveret til Biokraft A/S som fiberfraktionen, og dermed bliver alt det organiske kvælstof også leveret til Biokraft A/S. Dette medfører, at der på bedriften kun udbringes væskefraktionen som indeholder uorganisk kvælstof, som har en høj plantetilgængelighed. Herved sikres mindst mulig miljøbelastning hvad angår kvælstof- og fosforudvaskning samt ammoniakfordampning. Endvidere sikrer separation af gylle også lugtreduktion fra den udbragte gylle på marken, dette med ca. 90 %.

Det vurderes, at de anvendte udbringningsteknikker lever op til BAT.

Samlede ammoniakemission fra produktionen i forhold til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdi for svinebesætninger

I henhold til Miljøministeriets vejledende emissionsgrænseværdier må produktionen på Bjerregård maksimalt udlede 3551,27 kg N/år efter gennemførelse af hele udvidelsen. Ifølge beregning i it-ansøgningskema er den samlede emission fra anlæg i ansøgt drift 3549,13 kg N/år, når staldene indrettes med delvist spaltegulv og gyllekøling, der reducerer ammoniakudledningen med minimum 25%.

Nedenfor er vist beregningerne for de forskellige etaper udvidelsen gennemføres i:

Etape 1:

BAT-emissionsniveauet er beregnet til:	2030,61 kg N/år.
Det generelle reduktionskrav er på:	2310,36 kg N/år
Ammoniakfordampningen uden tiltag er på:	2442,36 kg N/år.

Foderkorrektioner

Ved nedsættelse af råproteinindholdet i sofoderet til 132 g råprotein/FE (mod 142,8 g råprotein/FE som standard i ansøgningskemaet) opnås en ammoniakreduktion på 316,59 kg N/år til 2125,77 kg N/år.

Dette niveau vurderes som værende BAT i det aktuelle tilfælde. Der mangler ganske vist stadig en reduktion på 95,61 kg N for at komme ned på det beregnede BAT-emissionsniveau, men andre mulige løsninger vurderes som værende for dyre at anvende i de eksisterende stalde - også set i lyset af, at der i forbindelse med den forestående udvidelse i etape 2 vil blive bygget nye anlæg, hvor det vil være lettere

og mindre omkostningstungt at reducere ammoniakudledningen. Der redegøres for de mulige andre virkemidler nedenfor.

Andre virkemidler:

Gulvtyper:

Der er delvist fast gulv i sostaldene, hvilket er det bedste staldsystem for søer. Dette er derfor BAT.

Gyllekøling:

Der kunne etableres gyllekøling i eksisterende drægtighedsstalde. Det er imidlertid forholdsmæssigt dyrere at etablere gyllekøling i eksisterende stalde i forhold til nye stalde, og endvidere vil der i nudrift være et relativt lille antal DE at fordele udgiften på. Der er i drægtighedsstaldene (G1, G2, I og K), hvor det eventuelt kunne være muligt at etablere gyllekøling, tilsammen 325 årssøer. Det er ifølge BAT-vejledningen fra Miljøstyrelsen ikke proportionelt at kræve tiltag, som koster mere end 50 kg pr. årssø. I såfald er der 16.250 kr. til rådighed pr. år i drægtighedsstaldene til at investere i BAT for. Det vurderes at etablering af gyllekølingsanlæg i eksisterende anlæg samt udgifter til elforbrug ikke kan gøres for under 16.250 kr. pr. år, og slet ikke set i lyset af, at de pågældende bygninger er op mod 30 år gamle. Gyllekøling i de eksisterende stalde vurderes dermed ikke som værende BAT.

Overdækning af gyllebeholdere:

Der kunne etableres teltoverdækning på de eksisterende gyllebeholdere. Det er imidlertid planen at etablere en ny gyllelagune i etape 2, hvorfor gyllebeholderne herefter kun vil blive anvendt som ekstra-/buffertanke. Økonomien i overdækning af gylletankene er derfor baseret på de få år mellem etape 1 og etape 2, hvorfor det vil være for dyrt.

Forsuringsanlæg:

Forsuringsanlæg er meget omkostningstungt både ved etablering og drift. Det er væsentligt dyrere end f.eks. gyllekøling og vurderes derfor ikke som proportionelt at kræve til en produktion af dette omfang. Endvidere anvendes der gylleseparation på ejendommen, hvilket giver nogle af de samme fordele i den behandlede gylle som forsuring – nemlig lavere ammoniakfordampning.

Luftrensning:

Luftrensningsanlæg er ligesom forsuringsanlæg væsentligt mere omkostningstungt både ved etablering og drift end gyllekøling og vurderes derfor ikke som proportionelt at kræve til en produktion af dette omfang.

Etape 2:

BAT-emissionsniveauet er beregnet til:	3551,27 kg N/år.
Det generelle reduktionskrav er på:	3787,08 kg N/år
Ammoniakfordampningen uden tiltag er på:	4392,08 kg N/år.

Gylleopbevaring

Der etableres en gyllelagune på Bjerregård. Der regnes med, at 100 % af den producerede gylle på Bjerregård opbevares i den nye lukkede gyllelagune. Overdækning af gyllen reducerer ammoniakfordampningen med 302,67 kg N til 4089,41 kg N/år i forhold til ingen overdækning.

Gyllekøling.

Der etableres gyllekøling i den nye drægtighedsstald med en ammoniakreduktion på 22 %.

Anlægget dimensioneres efter, at der er et varmeforbrug på ejendommen i dag på 15.000 l olie. Dette svarer rundt regnet til 150.000 kWh. Der regnes med en effektfaktor på 3 fra gyllekølingsanlægget til varme og en effektfaktor på 2 til køling. Dvs. at der med 50.000 kWh kan opnås den ønskede varme og

en køleeffekt på 100.000 kWh. Dette svarer til en effekt på 11.415 W. Der er ca. 500 m² med gyllekumme i den nye drægtighedsstald, hvorfor der skal anvendes en effekt på ca. 22,8 W/m². Der kan regnes med tilsvarende effekt i form af ammoniakreduktion, hvorfor der her regnes med en reduktion på 22%.

Foderkorrektioner

Ved nedsættelse af råproteinindholdet i sofoderet til 138 g råprotein/FE opnås en yderligere ammoniakreduktion, så den samlede emission er på 3549,30 kg N.

Hermed opfyldes både det generelle reduktionskrav, og udledningen ligger under BAT-emissionsniveauet.

Alternativ:

Samme resultat kan opnås ved gyllelagune, foderkorrektioner på 132 g råprotein/FE samt gyllekøling på kun 5%. Herved bliver den samlede ammoniakemission på 3545,07 kg N/år.

Der ønskes derfor en fleksibilitet til at kunne skrue henholdsvis lidt ned for gyllekølingen og op for foderkorrektionerne, så længe det med beregninger kan vises, at resultatet på ammoniakfordampningen bliver det samme.

Fravalg af BAT-tekniker:

Gulvtype:

Der er delvist fast gulv i stalden, hvilket er det bedste staldsystem i staldene. Derfor etableres der ikke et gulvsystem med en større andel af fast gulv.

Forsuringsanlæg:

Forsuringsanlæg er meget omkostningstungt både ved etablering og drift. Endvidere anvendes der gylleseparation på ejendommen, hvilket giver nogle af de samme fordele i den behandlede gylle som forsuring – nemlig lavere ammoniakfordampning. Forsuring er derfor fravalgt.

Luftrensingsanlæg:

Luftrensingsanlæg er ligeledes meget omkostningstungt og er fravalgt til fordel for de billigere og mere enkle virkemidler gyllekøling og gyllelagune.

Konklusion vedrørende BAT:

Teknik & Miljø vurderer, at det er BAT for Bjerregård, at de nye staldafsnit indrettes med gyllekøling. På baggrund af ovenstående finder Teknik & Miljø, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen samt resurseforbruget fra anlæg og arealer ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik jfr. Husdyrlovens §19. Endvidere vurderer Teknik & Miljø, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives uden væsentlig indvirkning på miljøet, såfremt vilkårene i denne miljøgodkendelse overholdes.

17 Vurdering af hensynet til de landskabelige værdier

Bjerregård er i henhold til Kommuneplan 2009 placeret i landzone og i et område, som er udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde. Ejendommen fremtræder som en samlet enhed i landskabet, idet alle bygninger er opført i tilknytning til den eksisterende og således udgør ejendommens bebyggelses- og færdselsarealer en hensigtsmæssig helhed.

Ejendommen er synlig fra Søndre Landevej, men idet skovstrækningen mod vest omgiver ejendommen og terrænet stiger mod øst er ejendommen næsten passeret, før man har opdaget den. Bjerregård knytter sig skovbevoksningen vest for ejendommen, som pakker den vest- og nordlige del af

ejendommen ind og danner en ”ryg” for ejendommen. Når ejendommen passeres i retning øst mod vest ses der henover ejendommen, på grund af at den ligger i dalsænkningen og driftsbygningerne er gravet ned i terrænet. Den eksisterende svinestald er opført i gule mursten, og materialevalget til den nye stald er valgt, således at bygningerne vil falde naturligt sammen med hinanden.

Ejendommen er således synlig i landskabet, men udgør ikke et dominerende element – og de nye staldbygninger vurderes heller ikke at blive dominerende i landskabet, idet de dele placeres i forlængelse i forlængelse af den eksisterende farestald og placeres på østsiden af de nuværende staldbygninger. Desuden vil nybyggeriet blive gravet ned i terrænet, således at de bliver i niveau med de nuværende produktionsbygninger.

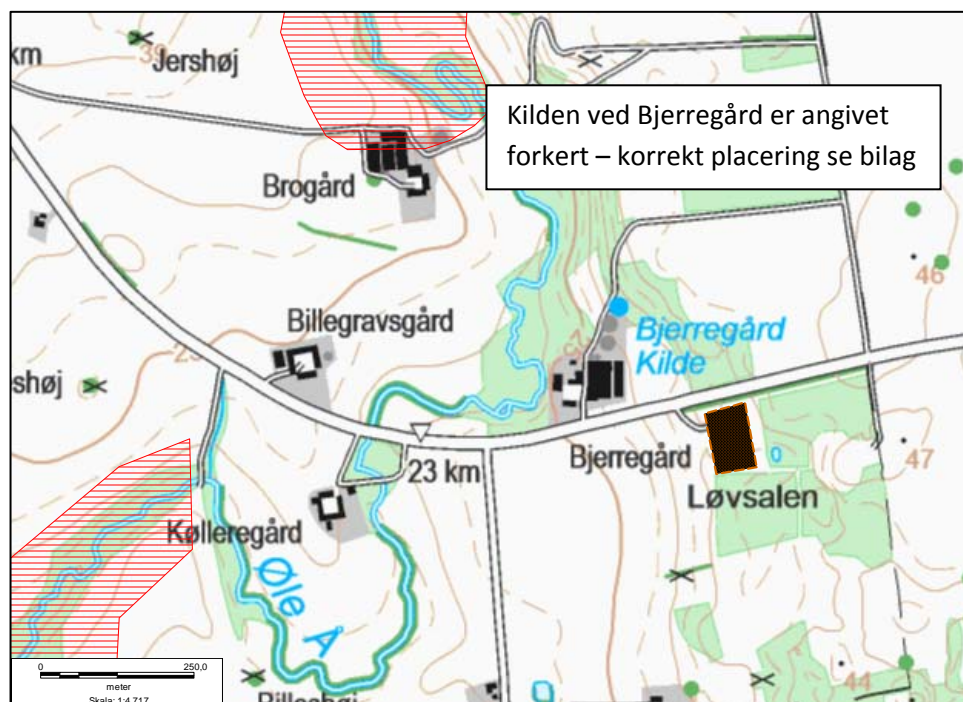
Endvidere er nybyggeriet placeret i tilknytning til den eksisterende bygningsmasse på ejendommen, og derfor vil den nye bygning opleves som en naturlig del af ejendommen.

Der er på ejendommen en tilladelse til skifergravning på et 0,5 ha stort areal på matr. nr. 15d, Pedersker. Denne tilladelse udnyttes imidlertid kun i mindre grad, og derfor opgives indvindingstilladelsen, og i skifergraven placeres den nye gyllelagune.

I efterbehandlingsplanen for råstofgraven er det fastsat, at der skal efterbehandles til landbrugsformål og/eller naturformål. Det påtænkte projekt vurderes ikke at stride imod denne plan, men hvis gyllelagunen på et tidspunkt fjernes, skal efterbehandlingsplanen følges og efterbehandlingen godkendes af Bornholms Regionskommune – jf. vilkår 3.2.

Området, hvor gyllelagunen placeres, er ikke udlagt til råstofindvinding eller råstofinteresseområde i Råstofplan for Bornholm 2008 – 2020, hvorfor det ansøgte ikke strider imod retningslinjerne i råstofplanen.

I en afstand af ca. 600 m fra det ansøgte område (brun ternet skravering på kortet herunder) ligger det værdifulde geologiske område ”Øleå – Ringborgen” (øverste rødt-skraverede område) og ca. 800 m fra skifergraven ligger ”Øleå ved Slusegård” (nederste rødt-skraverede område) der ligeledes er udpeget til værdifuldt geologisk område samt Nationalt Geologisk Interesseområde. Teknik & Miljø finder, at det ansøgte vil ikke påvirke disse områder.

Gyllelagunen opfylder kravene i Landbrugets Byggeblad 103.04-30, som bl.a. foreskriver, at anlægget kun må opføres efter en hydrogeologisk vurdering af placeringen (foretaget af en person eller et firma med hydrogeologisk sagkundskab). Derfor vurderes det, at grundvandsinteresser er varetaget på betryggende vis.

18 Vurdering af tiltag ved ophør af husdyrbruget

I forbindelse med et eventuelt ophør af husdyrproduktionen vil samtlige produktionsbygninger blive rengjort og sikret for rottetilhold. Bygninger vil blive vedligeholdt, således at ejendommen ikke vil fremtræde misligholdt. Teknik & Miljø vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet.

19 Vurdering af alternativer til beskrevet produktionsudvidelse

19.1 Alternative løsninger

Udvidelsen på Bjerregård er baseret på udvikling af det bestående. Produktionen på Bjerregård består i dag af søer, polte og smågrise. Det ønskes fremover at koncentrere produktionen på Bjerregård om søer og polte og flytte smågrisene til St. Vibegård. So- og poltestalde udgør langt hovedparten af det samlede staldanlæg på Bjerregård, hvorfor det giver en god udnyttelse af de eksisterende bygninger fortsat at bevare soholdet på Bjerregård. Udvidelsen i etape 1 og især etape 2 kræver byggeri af nye stalde. Eftersom Bjerregård er omkranset af skovbevoksninger, Øleå, kuperet terræn samt Søndre Landevej er den eneste mulige placering af de nye staldbygninger arealet øst for de eksisterende bygninger. Med den placering placeres bygningerne i umiddelbar tilknytning til de eksisterende og passes fint ind i landskabet.

Den planlagte gyllelagune ønskes placeret i nærheden af bygningerne på Bjerregård, således at gyllen kan pumpes i en gylleledning direkte fra stalde til lagune. Samtidig ønskes en placering med gode adgangs- og tilkørselsforhold i forhold til Søndre Landevej. I forbindelse med udvidelsen på Bjerregård med nye stalde øst for de eksisterende bygninger er der ikke mere egnet areal umiddelbart omkring ejendommen til at bygge på. Af denne grund placeres gyllelagunen på den modsatte side af vejen. Gyllelagunen placeres på et areal, hvor der i dag er tilladelse til at indvinde skifer. Ved placering af gyllelagunen i området med skifergrav, vil lagunen falde naturligt ind i landskabet og være meget lidt synlig, idet man her vil kunne udnytte at placere den ind i terrænet, hvor der er et ”hul” i forvejen. Den vil endvidere blive skjult af de omkransende bevoksninger på tre sider. På denne placering kan anvendes den tilkørselsvej til Søndre Landevej, som er her i forvejen.

Alternativt har ansøger overvejet at fjerne de eksisterende gyllebeholdere på Bjerregård for i stedet at placere gyllelagunen her. Der er imidlertid dårlig plads til en gyllelagune af denne størrelse, og området skråner ned mod Øle Å mod vest, hvorfor dette reelt ikke er noget alternativ.

Syd for landevejen vil den ønskede placering være den, som falder langt bedst ind i landskabet. Endvidere vil der her kunne udnytte et hjørne, som ellers ikke kan udnyttes effektivt. En alternativ placering af gyllelagunen på denne side af landevejen vil uanset beliggenhed være langt mere synlig i landskabet end den ønskede og vil kræve, at der etableres en ny adgangsvej til Søndre Landevej. Uanset placering vil etableringen af en gyllelagune kræve en udgravning ned i terrænet, som i hele området består af skifermaterialer. Ud fra en umiddelbar vurdering vil det derfor miljømæssigt ikke være dårligere at placere lagunen i området med skifergraven end et andet sted, og praktisk og landskabeligt vil det være en meget egnet løsning.

Det er en Teknik & Miljø samlet vurdering, at det er en fordel at placere bygninger og lagune som ansøgt. Begrundelsen for dette er, at nybyggeriet på denne måde vil opnå størst sammenhængen til ejendommens eksisterende bygningsmasse, og det vurderes at den ansøgte placering til gyllelagunen er den landskabelig bedst egnet.

Teknik & Miljø vurderer samlet set ikke det behandlede alternativ som værende bedre end det ansøgte projekt.

19.2. 0-alternativ

0-alternativet skal belyse de miljømæssige og socioøkonomiske konsekvenser der er, hvis den ansøgte produktionsudvidelse ikke gennemføres.

Udgangspunktet er at skabe en rentabel produktion på bedriften. 0-alternativet til den ansøgte udvidelse er at opretholde den nuværende produktion på det niveau den er nu. Dette vil dog reelt betyde en begyndende afvikling af bedriften, hvilket ikke er hensigtsmæssigt, såfremt man ønsker at være en part af dansk landbrug også i fremtiden.

Det ansøgte projekt skal ses i sammenhæng med udvikling af hele bedriften Bjerregård med dens tilknyttede ejendomme. Bedriften kan hvile i sig selv og fungere som en lukket produktion, såfremt ejendommene Bjerregård, Nørregård og St. Vibegård udvikles i takt. 0-alternativet på St. Vibegård betyder derfor reelt en afvikling af hele den samlede bedrift, idet så ikke kan sikres en produktion, som kan følge med i den udvikling, der er inden for dansk landbrug.

Bjerregård som er hovedejendommen huser bedriftens soproduktion, og på denne ejendom skal staldene renoveres til løsgående søer inden 2013. En renovering vil ikke være rentabel uden ejendommen samtidig udvides og fremtidssikres. Konsekvensen af renoveringen af Bjerregård er, at St. Vibegård er blevet renoveret og den skal udvides med henblik på at kunne huse "klimagrisene" fra Bjerregård indtil de kan leveres til Nørregård, hvor bedriftens slagtesvineproduktion skal finde/finder sted.

Hvis den beskrevne udvidelse af antal dyreenheder ikke finder sted, vil det betyde, at svineproduktionen på den samlede bedrift "ikke kan følge med" og bliver urentabel.

0-alternativet vil betyde, at Bjerregård ikke bidrager til en øget miljøpåvirkning i lokalområdet. Det er dog Teknik & Miljø's vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af udvidelsen på Bjerregård ikke påvirker lokalområdet i negativ retning, se nærværende godkendelse.

Med hensyn til nabogener set i forhold til 0-alternativet kontra udvidelsen på Bjerregård, er det Teknik & Miljø's vurdering, at udvidelsen på Bjerregård ikke vil betyde væsentlig store gener for naboerne omkring Bjerregård end ved den nuværende produktion – jf. afsnit 15 om lugt-, støj- og fluegener samt lysforhold.

Det er Teknik & Miljø's vurdering af de socioøkonomiske konsekvenser, at 0-alternativet, dvs. fastholdelse af et konstant produktionsniveau på Bjerregård, ville være en begyndende afvikling af produktionen både på Bjerregård og de øvrige ejendomme under bedriften "Bjerregård". Med den planlagte udvidelse på Bjerregård kan den fremtidige eksistens af den samlede bedrift "Bjerregård" fremtidssikres og være medvirkende til at sikre, at Bornholm også i fremtiden har et svineslagteri. Samfundsmæssigt vil 0-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser dels på slagteriet, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer m.m.), og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes. Udvidelsen vil derimod betyde øget beskæftigelse i selve produktionen samt i en række følgeerhverv.

20 Afværgeforanstaltninger

20.1 Tekniske foranstaltninger

Den nye drægtighedsstald bliver indrettet med gyllekøling, som reducerer ammoniakudledningen fra anlægget. Endvidere så opbevares en del af gyllen fra Bjerregård i fremtiden i en lagune, således at ammoniakfordampningen fra laget reduceres.

20.2 Håndtering af husdyrgødning

Der nedfældes husdyrgødning på sort jord og græsarealer i henhold til lovgivningen for dette.

21 Samlet konkluderende vurdering

Der er foretaget beregninger af ammoniakfordampningen og ammoniakdepositionen til omkringliggende naturarealer. Anlægget ved Bjerregård er beliggende mere end 1000 m fra naturområder, der er beskyttet i form af bufferzoner. Det vurderes desuden at ingen af de nærliggende naturområder vil blive påvirket væsentligt af forøgelsen i ammoniakdepositionen som følge af besætningsudvidelsen. Desuden vurderes det, at vandmiljøet ikke påvirkes væsentligt af næringsbelastning fra overfladisk afstrømning.

Kravet til 25% reduktion af ammoniakfordampningen på udvidelsen i henhold til Lov om miljøgodkendelse mv. til husdyrbrug er opfyldt, idet der er opnået reduktion i ammoniakfordampningen, da den nye drægtighedsstald indrettes med gyllekøling, der anvendes reduceret foderforbrug i forhold til normen og en del af bedriftens gylle opbevares i den ny gyllelagune. Landskabeligt vurderes det, at den nye stald vil blive synlig i landskabet, men idet bygningerne graves ned i terræn og placeres i tilknytning til ejendommens eksisterende bygningsmasse vurderes byggeriet ikke at fremtræde som dominerende i landskabet. Den nye gyllelagune placeres i en tidligere skifergrav, som er omgivet af beplantning og lagunen vil derfor ikke blive synlig i landskabet.

Med hensyn til nabogener er det Teknik & Miljø vurdering, at udvidelsen ikke vil betyde større gener for naboerne omkring Bjerregård end ved den nuværende produktion. Endvidere er der beskrevet og stillet vilkår, som sikrer at de nødvendige foranstaltninger træffes ved ophør af driften på ejendommen, således at forureningsfare undgås.

Ses der på projektets kortsigtede såvel som langsigtede virkninger på miljøet vurderes disse ikke at være af væsentlig betydning. Teknik & Miljø har vurderet, at den øgede ammoniakemission fra Bjerregård ikke vil have en negativ indvirkning på naturområderne, hverken på kort- eller langsigt.

Samlet set vurderer Teknik & Miljø, at når miljøgodkendelsens vilkår overholdes, har ansøgeren truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Teknik & Miljø vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

22 Generelle forhold

22.1 Tidligere offentliggørelser

Bornholms Regionskommune annoncerede fra 19. januar til 2. februar 2011 at der var en modtaget en ansøgning om §12-miljøgodkendelse til Bjerregård, Søndre Landevej 77, 3720 Aakirkeby.

Regionskommunen modtog ingen skriftlige indlæg som følge af offentliggørelsen.

I perioden 21. februar til 3. april 2012 offentliggjorde Teknik & Miljø ”Forslag til §12-miljøgodkendelse til Bjerregård”. Regionskommunen modtog ingen skriftlige indlæg som følge af offentliggørelsen.

22.2 Klagevejledning

Regionskommunens afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af enhver med retlig interesse i sagen. Evt. klage skal være skriftlig og indsendes til Bornholms Regionskommune, Teknik &

Miljø, Skovløkken 4, 3770 Allinge. Herfra videresendes klagen til Natur & Miljøklagenævnet, der vil behandle klagen.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3.000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

De modtager en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra Bornholms Regionskommune. De skal benytte denne opkrævning ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

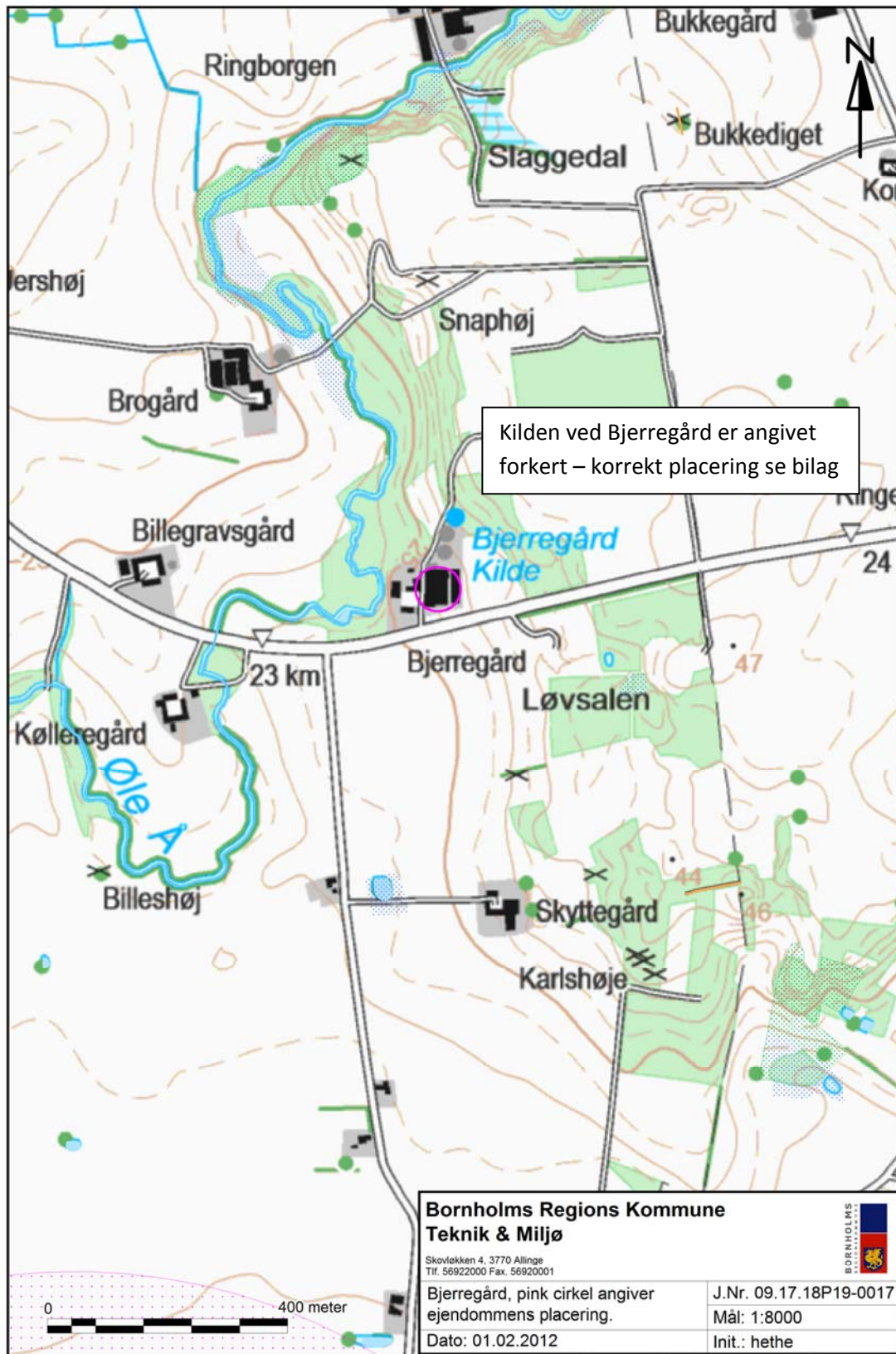
- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

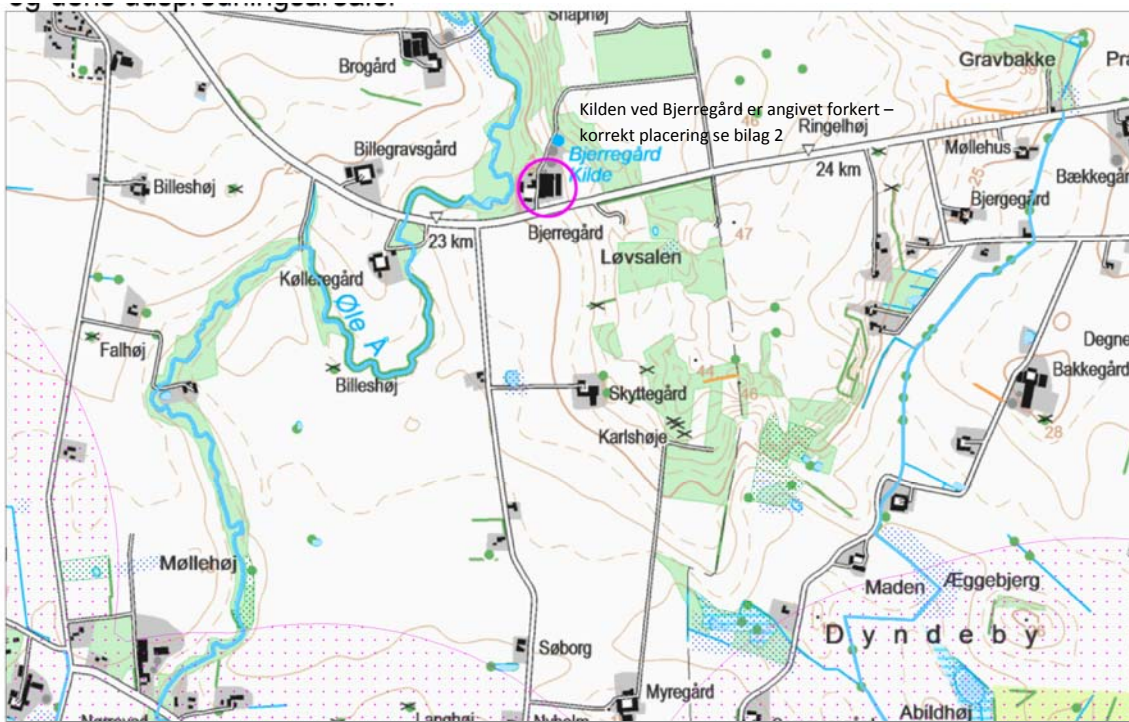
Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.”

Klagefristen er 4 uger fra 13. april 2012, hvor afgørelsen annonceres på Regionskommunens hjemmeside: www.brk.dk

Bilag 1 – Bjerregårds placering i forhold til §3-natur og EU-habitatområder

- **Arealer**
- **EU-habitatområde**
- **Vandløb beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- **Mose beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- **Søer over 100 m², som er beskyttet af Natyrbeskyttelseslovens §3**
- **Overdrev beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- **Sten- og jorddiger beskyttet af Museumslovens**
- **Hede beskyttet af Natyrbeskyttelseslovens §3**
- **Nærmområde for vandindvinding**
- **Lavbundsarealer**
- **Eng beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- **Strandeng beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3**
- **Terrænhældning over 12 grader**
- **Terrænhældning fra 6-12 grader**
- **Bufferzoner omkring §7 natur**

Bilag 3 – Oversigt over de forskellige etaper i projektet

	Bjerregård	St. Vibegård	Nørregård	Bukkegård	I alt antal DE
Nudrift	540 søer 16.740 smågrise (7-30 kg) 325 polte (30-104 kg) 50 polte (30-50 kg) = 212,48 DE	4200 slagtesvin (30-102 kg) = 107,87 DE	8300 slagtesvin (30-105 kg) = 225,62 DE	3200 slagtesvin (25-108 kg) = 95,02 DE	640,99 DE
Etape 1	650 søer 400 polte (60-107 kg) = 158,87 DE	20.150 smågrise (7-25 kg) 450 polte (25-60 kg) = 77,07 DE	13.200 slagtesvin (25-110 kg) = 405,18 DE		736,14 DE
Etape 2a		20.150 smågrise (7-40 kg) 450 polte (40-60 kg) = 137,94 DE			797,01 DE
Etape 2	1150 søer 650 polte (25-107 kg) 150 polte (25-60 kg) = 287,91 DE	16.400 smågrise (7-25 kg) 18.600 smågrise (7-30 kg) = 144,94 DE			933,05 DE
Alternativ etape 2b		16.400 smågrise (7-25 kg) 20.600 smågrise (7-26,5 kg) = 139,57 DE			922,81 DE

